

واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه
انجمن صنایع نساجی ایران

مروری کلی بر صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان

تهیه، تنظیم و گردآوری: سپیده کاظمی

- @aiti.org.ir
- 09129583657
- t.me/aiti1395
- www.aiti.org.ir
- 26200196
- info@aiti.org.ir

زمستان ۱۴۰۳

استفاده از مطالب این جزوه با ذکر مأخذ بلامانع است

فهرست

۱	مقدمه	۲
۲	نمای کلی از صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان	۴
۱-۲	یک گول نساجی در حال شکل‌گیری؟	۴
۱-۱-۲	تولید پنبه	۵
۱-۲-۲	ریسندگی و رنگرزی نخ	۷
۱-۲-۳	تولید الیاف و فرآیند تولید	۹
۱-۴-۲	تولید منسوجات خانگی و پوشاک	۱۱
۱-۵-۲	سایر بخش‌ها (ابریشم، صنایع جانبی و غیره)	۱۲
۲-۲	یک شریک تأمین‌کننده با پیشنهادات فراوان	۱۴
۱-۲-۲	نیروی کار به‌عنوان یک منبع اصلی	۱۴
۲-۲-۲	محیط زیست در الویت است	۱۵
۲-۲-۳	زیرساخت‌های بیشتر	۱۸
۲-۲-۴	خوشه‌های نساجی: سکوی پرتاب	۲۲
۲-۲-۵	موقعیت جغرافیایی ازبکستان: نکته مثبت کلیدی	۲۳
۲-۳	رشد فراتر از انتظار	۲۵
۱-۳-۲	تولید در حال افزایش	۲۵
۲-۳-۲	ازبکستان و جهان	۲۶
۲-۳-۳	یک مقصد مد در منطقه؟	۲۸
۲-۴	یک صنعت قدیمی با پتانسیل جدید	۲۹
۲-۴-۱	رهبر آینده در زمینه پایداری و شفافیت؟	۳۰
۲-۴-۲	GSP	۳۱
۲-۴-۳	توافقات تجارتهای جدید	۳۳
۳	چند چالش برای غلبه بر آن‌ها	۳۴
۳-۱	مسائل مربوط به شهرت که باید برطرف شوند	۳۴
۳-۱-۱	تلاش‌های بیشتر پس از تعهد پنبه	۳۴
۳-۱-۲	یک پلتفرم جدید ناشناخته برای صادرات	۳۵
۳-۲	ترکیب بازار، محصول و تنوع	۳۶
۳-۳	مهارت‌ها	۳۷
۳-۴	چالش‌های محیط زیستی	۳۸

۳-۵	دسترسی مالی	۳۹
۳-۶	نقل و انتقال و لجستیک	۳۹
۳-۶-۱	ازبکستان از دو جهت محصور در خشکی است	۳۹
۳-۶-۲	زیرساخت‌های داخلی هنوز ضعیف است	۴۰
۴	مسیر رو به جلو	۴۰
۴-۱	سناریوهای پیشرفت	۴۱
۴-۱-۱	نفوذ به بازارهای جدید	۴۱
۴-۱-۲	واردات و افزایش تولید مواد خام	۴۱
۴-۲	موقعیت یابی	۴۲
۴-۳	کارهایی که باید انجام شود	۴۳
۴-۳-۱	باز شدن به سمت جهان (واردات مواد اولیه و غیره)	۴۳
۴-۳-۲	تنوع محصولات (شامل تقویت صنایع مکمل)	۴۳
۴-۳-۳	تسلط بر بازارهای جدید	۴۳
۴-۳-۴	ارتباطات	۴۴
۴-۳-۵	بهبود مهارت‌ها	۴۵
۴-۳-۶	تمرکز بر تولید مسئولانه	۴۶
۴-۳-۷	بهبود سهولت انجام کسب‌وکار	۴۶
۴-۳-۸	حمل و نقل و لجستیک	۴۷
۵	GIZ در ازبکستان	۴۸
۵-۱-۱	پایداری و ارزش افزوده در اقتصاد پنبه ازبکستان	۴۸
۵-۱-۲	حمایت از فرآیند اصلاحات و مدرن‌سازی در سیستم آموزش فنی و حرفه‌ای ازبکستان	۴۸
۵-۱-۳	توسعه بخش خصوصی و مشاوره سیاست اقتصادی برای صنعتی‌سازی سبز در ازبکستان	۴۹

آیا یک غول نساجی در حال شکل‌گیری است؟

ازبکستان در سال‌های اخیر تلاش‌های زیادی برای تبدیل شدن به یک کشور اقتصادی موفق و مدرن در قلب آسیای مرکزی انجام داده است، اما این تلاش‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. این کشور برای مدت طولانی در پس پرده‌ای از شهرت منفی به دلیل سانسور، آسیب‌های زیست‌محیطی و نقض حقوق بشر قرار داشت. با این حال، در چند سال گذشته، ازبکستان هم در حوزه خصوصی و هم در حوزه سیاسی، تلاش‌های گسترده‌ای برای غلبه بر این چالش‌ها و بهبود شهرت خود انجام داده است. از سال ۲۰۱۷، دولت این کشور برنامه‌ای اصلاحی را آغاز کرده که پیشرفت‌های مثبتی در تمامی بخش‌های جامعه، سیاست و اقتصاد، به‌ویژه در بخش پنبه و نساجی، به همراه داشته است.

این کشور دارای سابقه‌ای صدساله در کشت پنبه است و امروزه همچنان یکی از ۱۰ تولیدکننده بزرگ پنبه در جهان محسوب می‌شود (منبع: کمیته مشورتی بین‌المللی پنبه). این موضوع فرصت‌های بسیاری برای تغییرات پایدار فراهم می‌کند:

- **اجتماعی:** می‌تواند مشاغل مناسبی برای نیروی کار عظیم این کشور که پرجمعیت‌ترین کشور آسیای مرکزی است ایجاد کند، به‌ویژه برای زنان.
- **زیست‌محیطی:** روش‌های انطباق با تغییرات اقلیمی و ترویج تولید پایدار جایگزین‌هایی برای روش‌های سنتی کشت پنبه هستند که نیازمند استفاده زیاد از مواد شیمیایی و آب هستند.
- **اقتصادی:** ایجاد روابط تجاری بلندمدت با بازارهایی که نیازمند رعایت استانداردهای بالای پایداری هستند، پایه‌ای برای اجرای شیوه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی پایدار فراهم می‌کند.

با انجام اصلاحات، نساجی این کشور از انحصار دولتی به سمت بنگاه‌های خصوصی حرکت کرده است که پذیرای رویکردهای پایدار اجتماعی و زیست‌محیطی هستند. نمونه‌هایی از این رویکردها شامل آبیاری قطره‌ای، معرفی برنامه‌های "پنبه بهتر" و تولید پنبه ارگانیک می‌باشد.

شرکت همکاری‌های بین‌المللی آلمان (GIZ) به نمایندگی از وزارت فدرال همکاری اقتصادی و توسعه آلمان (BMZ) در فرآیند اصلاحات ازبکستان نقش‌آفرینی می‌کند. این کمک از طریق اجرای پروژه‌ای با عنوان "پایداری و ارزش‌افزایی در زنجیره‌های تأمین کشاورزی (پنبه) در ازبکستان" انجام می‌شود که بخشی از یک پروژه جهانی برای بهبود زنجیره‌های تأمین کشاورزی در چندین کشور است.

این پروژه با همکاری نزدیک با بخش خصوصی، به افزایش پایداری کمک کرده و از طریق فعالیت‌ها و توسعه ظرفیت، نیازهای اقتصادی را برآورده می‌سازد و در عین حال پایداری اجتماعی، زیست‌محیطی و اقتصادی را در سراسر زنجیره تأمین ترویج می‌دهد.

فعالیت‌های پروژه شامل ارائه آموزش‌هایی در زمینه تولید پنبه ارگانیک، رعایت الزامات اجتماعی در فرآوری، توسعه ظرفیت در حوزه صادرات، و همکاری با شرکت‌های بین‌المللی نساجی برای باز کردن بازارهای جدید است. از سال

۲۰۱۹ تاکنون، این پروژه از طریق این اقدامات توانسته است تجربه‌ای دست‌اول از پیشرفت‌ها و چالش‌های باقی‌مانده به دست آورد.

در ادامه اطلاعاتی درباره وضعیت فعلی بخش پنبه و نساجی ازبکستان؛ شرح تحولات عمیق سال‌های اخیر و برجسته‌سازی چالش‌های باقی‌مانده و اقدامات (انجام‌شده یا برنامه‌ریزی‌شده) برای مقابله با آن‌ها ارائه خواهد شد.

۱ مقدمه

سال ۲۰۱۷ آغازگر یک تحول چشمگیر برای ازبکستان بود.

از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، ازبکستان عمدتاً در حالت رکود باقی‌مانده بود و برای یافتن جایگاهی در اقتصاد جهانی تلاش می‌کرد. با این حال، در چند سال گذشته، دولت این کشور مأموریتی برای اصلاحات آغاز کرده است که تقریباً به همه چالش‌های ساختاری و اساسی اقتصاد پرداخته است؛ از مالیات و کار کودکان گرفته تا محیط سرمایه‌گذاری، زیرساخت‌ها، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و نظام قضایی.

نتایج این اصلاحات چشمگیر است و اعداد خود گویا هستند. در مقایسه با سال ۲۰۱۸، ورودی‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) چهار برابر شده و در سال ۲۰۲۳ به ۲.۲ میلیارد دلار رسید. منبع (UNCTAD)، با اجرای بیش از ۵۹,۰۰۰ پروژه در این مدت که منجر به ایجاد بیش از ۲.۵ میلیون شغل شده است. مالیات‌های درآمد شخصی از ۴۰٪ به ۲۰٪ کاهش یافت، مالیات املاک از ۱۵٪ به ۵٪ کاهش پیدا کرد. این اصلاحات منجر به نرخ‌های رشد سالانه قابل توجهی در تولید ناخالص داخلی (GDP) بین ۶ تا ۸ درصد شده است (به‌جز در سال ۲۰۲۰ به دلیل پاندمی COVID-۱۹).

این اصلاحات تنها به سیاست‌های مالی محدود نشدند، بلکه به اصلاحات قوانین و مقررات نیز پرداخته شد تا از کسب‌وکارها حمایت کرده و ادغام در اقتصاد جهانی را تسهیل کنند. این کشور سیستم کار اجباری و کار کودکان در مزارع پنبه را لغو کرد، همچنین به برنامه‌ای برای خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی پرداخت و اصلاحاتی در نظام قضایی اجرا کرد.

در سند استراتژیک معروف به "استراتژی ازبکستان ۲۰۳۰"، این کشور برنامه‌ریزی کرده است تا تولید ناخالص داخلی (GDP) خود را تا سال ۲۰۳۰ به ۱۶۰ میلیارد دلار افزایش دهد و صادرات خود را به ۴۵ میلیارد دلار برساند، به طوری که ۸۵٪ از تولید ناخالص داخلی توسط بخش خصوصی تأمین شود. این اهداف ممکن است جاه‌طلبانه به نظر برسند، اما با توجه به آنچه که تاکنون به دست آمده است، به نظر می‌رسد که کشور در مسیر دستیابی به این اهداف قرار دارد.

ازبکستان اکنون به مقصد جذابی برای سرمایه‌گذاران پیشرو تبدیل شده است. بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی این فرصت را مشاهده کرده‌اند، به‌ویژه پس از کسب وضعیت **GSP+** اروپا در آوریل ۲۰۲۱ و توافق‌های تجاری مختلف منطقه‌ای که این کشور با همسایگان و بازارهای کلیدی دیگر خود دارد.

بخش نساجی و پوشاک (TAS) در قلب این تحول قرار دارد و هم به‌عنوان یک بهره‌بردار عمده از اصلاحات و هم به‌عنوان یک عامل کلیدی در رشد ازبکستان عمل کرده است. خصوصی‌سازی تولید پنبه، معرفی مدل خوشه‌ای، لغو

کار اجباری و کار کودکان به‌طور سیستماتیک، و همچنین باز شدن اقتصاد، همه عواملی هستند که به جذب سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در این بخش کمک کرده‌اند.

با بیش از ۷,۰۰۰ بنگاه نساجی و پوشاک، صادرات این کشور در سال ۲۰۲۳ به بیش از ۳.۹ میلیارد دلار رسید. مهم‌تر اینکه، ازبکستان توانسته است در سال ۲۰۲۳، ۱۰۰٪ پنبه خود را به نخ تبدیل کند و به سمت تولید با ارزش افزوده بالاتر حرکت کند و صادرات پنبه خام خود را حذف نماید. این دستاورد قابل توجهی است و راه را برای تبدیل ازبکستان به یک بازیگر جهانی هموار می‌کند، با ارائه یک صنعت کاملاً یکپارچه از الیاف تا محصول نهایی، هزینه‌های تولید رقابتی، دسترسی بدون تعرفه به اروپا و زمان تحویل کوتاه.

۲ نمای کلی از صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان

۱-۲. یک غول نساجی در حال شکل‌گیری؟

در سال‌های اخیر، صنعت نساجی ازبکستان شاهد سرمایه‌گذاری‌های زیادی در تأسیسات تولیدی پیشرفته و یکپارچه بوده است که اغلب به کشت پنبه در قالب ساختارهایی به نام "**خوشه‌های پنبه-نساجی**" متصل هستند.

با تشکر از خصوصی‌سازی تولید پنبه و ایجاد ۱۴۲ خوشه، این کشور توانسته است ۱۰۰٪ از ۱.۱ میلیون تن تولید پنبه خود را به نخ تبدیل کند و به سرعت خود را به عنوان یک بازیگر عمده در صنعت ریسندگی معرفی کند. در حالی که مساحت اختصاص‌یافته برای کشت پنبه در دهه گذشته کاهش یافته است، اما شیوه‌های کشاورزی بهبود یافته باعث افزایش عملکرد و رشد تولید کلی شده است.

امروزه ازبکستان بیش از ۷,۰۰۰ شرکت در بخش نساجی و پوشاک (TAS) دارد که نزدیک به ۶۰۰,۰۰۰ کارمند مشغول به کار هستند و صادرات آن در سال ۲۰۲۳ به بیش از ۳.۹ میلیارد دلار رسید. بخش عمده‌ای از این شرکت‌ها (تقریباً ۵,۶۰۰ بنگاه) شامل تولیدکنندگان پوشاک آماده است، در حالی که مابقی شامل حدود ۱۵۰ تولیدکننده نخ، ۱۳۰ تولیدکننده پارچه، ۲۵۰ شرکت بافندگی، ۱۱۰ تولیدکننده جوراب و تعدادی سازندگان لوازم جانبی و خدمات می‌شود.

اگرچه صنعت به حوزه‌های ریسندگی، بافندگی، بافتنی، رنگرزی و تکمیل، و همچنین تولید پوشاک و منسوجات خانگی گسترش یافته است، این بخش عمدتاً بر پنبه تمرکز داشته و هنوز در زمینه تولید الیاف دیگر رشد نکرده است. برای تبدیل شدن به یکی از مقاصد برتر تأمین برای خریداران اروپایی و احتمالاً آمریکایی، این صنعت نیاز دارد که به تولید محصولات از الیاف مصنوعی و سایر الیاف طبیعی غیر پنبه‌ای بپردازد و همچنین دامنه بافندگی، بافتنی و تولید محصولات نهایی را گسترش دهد. بنابراین، این استراتژی به ازبکستان این امکان را می‌دهد که محصولات با ارزش افزوده بالاتر ارائه دهد و به نیازهای در حال توسعه برندها و خرده‌فروشان بین‌المللی پاسخ دهد.

ازبکستان همچنین می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری در زیرشاخه نساجی فنی بپردازد و در تمرکز فعلی خود بر الیاف پنبه و محصولات پوشاک و منسوجات خانگی ساده تنوع ایجاد کند. در نهایت، ازبکستان باید بر رعایت استانداردهای اجتماعی و زیست‌محیطی بین‌المللی تمرکز کند تا بتواند برای بازار اروپا جذاب‌تر شود.

جدول ۱. نکات کلیدی و کلی در خصوص ازبکستان

پوشاک و محصولات آماده	پارچه و تولید	ریسندگی	الیاف
عملیات مدرن CMT (برش، دوخت، تکمیل)	ظرفیت ۱,۳۶۴ میلیون متر مربع پارچه بافنده و ۳۷۰,۰۰۰ تن پارچه بافتنی	تولید ۹۳۲ هزار تن نخ در سال ۲۰۲۳	تولید ۱.۱ میلیون تن پنبه در سال ۲۰۲۳
رشد ظرفیت‌های تولید در حوله‌های تری، ملحفه، جین، کالاهای بافتنی و غیره	ظرفیت تولید مجموعه گسترده‌ای از پارچه‌های مبتنی بر پنبه (جین، پوشاک ورزشی، بافتنی، ملحفه، حوله، و غیره)	سرمایه‌گذاری‌های عظیم در فناوری‌های پیشرفته، از جمله ریسندگی فشرده	افزایش سهم پنبه بهتر (BCI) و پنبه ارگانیک
صادرات محصولات نهایی (HS = ۶۱، ۶۲ و ۶۳) از حدود ۴۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ به بیش از ۱.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ افزایش یافت.	صادرات پارچه ۳ برابر شد، از ۱۵۳ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ به بیش از ۴۶۰ میلیون دلار در سال ۲۰۲۳.	صادرات نخ در سال ۲۰۲۳ بیش از ۱.۷ میلیارد دلار بود که از ۸۸۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است.	بهبود سطح عملکرد و مدیریت بهتر آب با استفاده از فناوری‌های جدید (آبیاری قطره‌ای، انواع بذر، روش‌های جدید کوددهی و غیره)
	ظرفیت نصب شده در بافندگی از ۱۱,۰۰۰ دستگاه بافندگی و ۳,۹۰۰ دستگاه بافندگی دایره‌ای فراتر رفت.	ظرفیت کل ریسندگی به ۳.۹ میلیون دوک در سال ۲۰۲۳ رسید.	بازرسی زمین‌های پنبه به مساحت بیش از ۱۰۰,۰۰۰ هکتار.
			ازبکستان سومین تولیدکننده بزرگ ابریشم در جهان است.

۲-۱-۱. تولید پنبه

ازبکستان از دوران اتحاد جماهیر شوروی یکی از بزرگترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان پنبه در جهان بوده است. پنبه هنوز حدود ۳۰٪ از اراضی کشاورزی کل ازبکستان را به خود اختصاص می‌دهد، با حدود ۱ میلیون هکتار اراضی کشت پنبه (منبع: انجمن نساجی و پوشاک ازبکستان، UTGA). در سال ۲۰۱۷، دولت اقدام به خصوصی‌سازی تولید پنبه کرد و امروز صنعت کاملاً در دست بخش خصوصی است که توسط ۱۴۲ خوشه نمایندگی می‌شود.

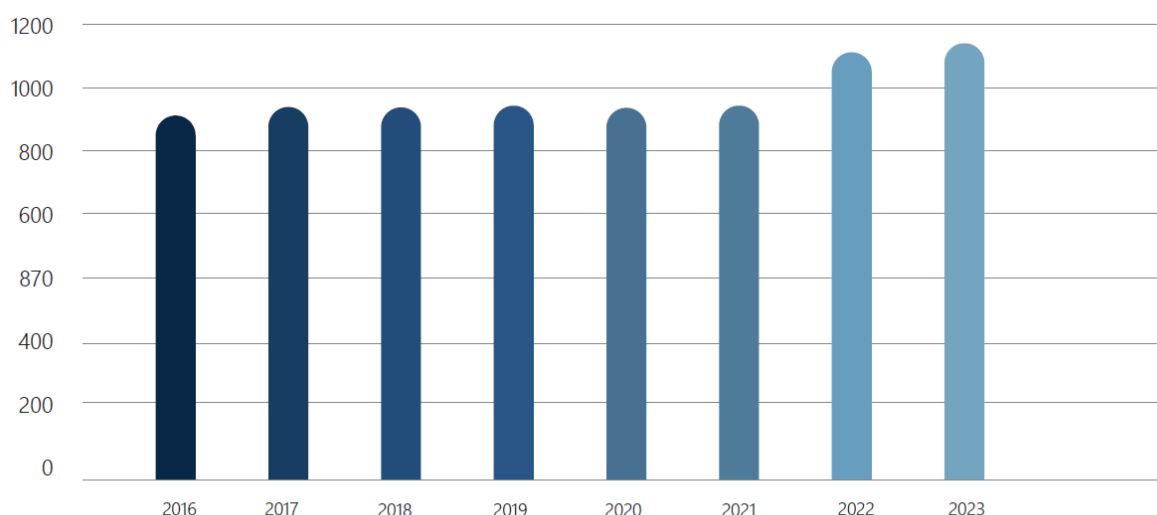
طبق گزارش‌های ILO، هر ساله تقریباً ۲ میلیون نفر برای برداشت سالانه پنبه در ازبکستان جذب می‌شوند. این کشور از سال ۲۰۲۱ موفق شده است کار اجباری و کار کودکان سیستماتیک را از چرخه تولید پنبه حذف کند.

در سال ۲۰۲۳، ازبکستان در میان بزرگترین تولیدکنندگان پنبه جهان (چین، هند، ایالات متحده، برزیل، استرالیا، پاکستان) قرار داشت و چندین نوع پنبه را تولید می‌کند. انتخاب نوع پنبه در کشاورزی یکی از عوامل اصلی تأثیرگذار بر عملکرد و کیفیت محصول است. در حال حاضر، انواع مختلفی شامل "S-۶۵۲۴" ، "Bukhoro-۶" ، "Namangan-۷۷" ، "Omad" ، "Bukhoro-۱۰۲" ، "Bukhoro-۸" ، "Andijon-۳۵" وجود دارد. در عین حال، انواع جدیدی با کیفیت الیاف و عملکرد بهتر نیز توسعه یافته است، مانند "S-۶۵۴۱" ، "Namangan-۳۴" و "Al-Termizy".

عملکرد متوسط پنبه در ازبکستان در سال ۲۰۲۳/۲۰۲۲ به ۶۶۱ کیلوگرم در هکتار رسید، که تقریباً یک افزایش ۱۰ درصدی نسبت به سال گذشته را نشان می‌دهد (منبع ICAC) و اگرچه عملکرد پنبه ازبکستان کمتر از برخی رقبا است (چین ۱۹۹۲ کیلوگرم/هکتار، ترکیه ۱۷۷۵ کیلوگرم/هکتار و ایالات متحده ۸۴۴ کیلوگرم/هکتار)، اما از نظر بهره‌وری از بسیاری دیگر از تولیدکنندگان بزرگ پیشی گرفته است (هند ۴۴۵ کیلوگرم/هکتار، پاکستان ۳۸۸ کیلوگرم/هکتار). بر اساس گزارش USDA در سال ۲۰۲۰ بهبودهای اخیر در بهره‌وری پنبه ازبکستان را به کارایی منابع (مانند استفاده از آب)، پذیرش فناوری‌های مدرن و بهبود شیوه‌های کشاورزی در خوشه‌های پنبه نسبت می‌دهد. این کشور همچنین گام‌هایی برای گسترش تولید پنبه پایدار و ارگانیک خود برداشته است. تا سال ۲۰۲۳، حدود ۷,۰۰۰ هکتار تحت کشت پنبه ارگانیک قرار دارد و اصول و معیارهای پنبه بهتر (Better Cotton) در بیش از ۳۵,۰۰۰ هکتار اعمال می‌شود. پیش‌بینی می‌شود این مساحت در سال‌های آینده افزایش یابد، زیرا خوشه‌های بیشتری به روش‌های کشت پایدار وارد می‌شوند. علاوه بر این، شیوه‌های کشاورزی احیاکننده در دو منطقه مختلف آزمایش می‌شود.

جدول ۲. آمار کلی پنبه ازبکستان در سال ۲۰۲۳

۱.۰۳ میلیون هکتار	مساحت کشت پنبه
۱۰۰٪	مساحت کشت پنبه اختصاص داده شده به خوشه‌ها
۱.۱ میلیون تن	تولید الیاف پنبه
۰ تن	صادرات الیاف پنبه

Source: UTGA

نمودار ۱. تولید الیاف پنبه (هزار تن)

۲-۱-۲. ریسندگی و رنگرزی نخ

در سال ۲۰۲۳، ۱۷۵ شرکت نخ‌ریسی در ازبکستان با ۳.۹ میلیون دوک و ۲۴۲,۰۰۰ روتور نصب شده فعالیت می‌کردند. تولید نخ در این سال به ۱.۳ میلیون تن رسید که حدود یک سوم آن (۴۴۸,۰۰۰ تن) به صادرات اختصاص یافت. صنعت عمدتاً بر تولید نخ ۱۰٪ پنبه تمرکز دارد و تنها بخشی از آن به تولید نخ‌های مخلوط پنبه پرداخته است. صنعت داخلی برای تأمین نیازهای خود به الیاف مصنوعی (MMF) و الیاف غیر پنبه‌ای طبیعی باید به واردات تکیه کند. برخی از سرمایه‌گذاری‌های آینده در تولید نخ به گسترش تولید MMF و الیاف دیگر می‌پردازد.

ظرفیت رنگرزی نخ در ازبکستان همچنان کوچک است و در سال ۲۰۲۳ به میزان ۶۴,۴۰۰ تن تخمین زده شده است (منبع UTGA)، که عمدتاً به دلیل تمرکز فعلی، محلی می‌باشد. این وضعیت ممکن است با سرمایه‌گذاری‌های بیشتر در این بخش، به ویژه در محصولات با ارزش افزوده بالاتر، تغییر کند.

واردات نخ نیز نسبتاً کم است و در سال ۲۰۲۳ به اندکی بیشتر از ۲۵,۰۰۰ تن رسید. واردات نخ پنبه‌ای با نرخ رشد سالانه مرکب (CAGR) معادل ۳٪ و واردات نخ‌های MMF با نرخ رشد سالانه مرکب ۷٪ در همین مدت رشد داشته است.

جدول ۳. آمار ۲۰۲۳ ریسندگی نخ ازبکستان

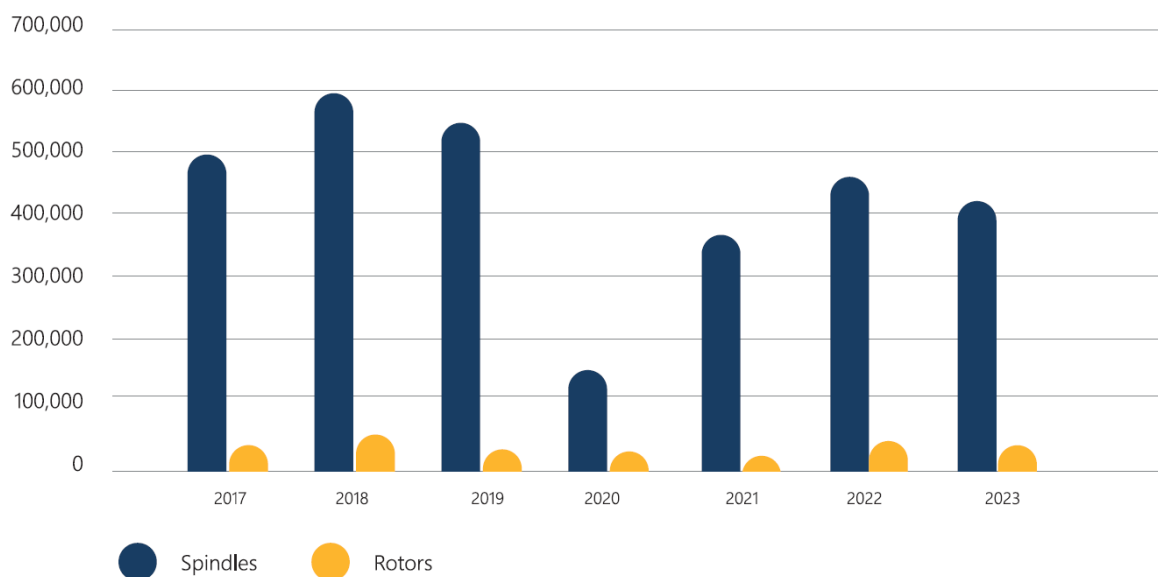
۱۷۵	تعداد شرکت‌های ریسندگی
۳.۹ میلیون اسپیندل و ۲۴۲۰۰۰ روتر	ظرفیت نصب شده
۱.۳ میلیون تن	ظرفیت ریسندگی سالانه
۰.۹ میلیون تن	تولید نخ واقعی
۴۴۸۰۰۰ تن	صادرات نخ
۲۵۶۸۰ تن	واردات نخ

جدول ۴. آمار صادرات نخ ازبکستان در بازه ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳

ارزش (میلیون دلار)	حجم (هزار تن)	صادرات نخ
۹۴۷	۴۵۵	۲۰۲۰
۱۶۱۸	۵۶۳	۲۰۲۱
۱۴۲۲	۴۰۹	۲۰۲۲
۱۱۷۲	۴۴۸	۲۰۲۳

جدول ۵. آمار واردات نخ ازبکستان در بازه ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳

ارزش (میلیون دلار)	حجم (هزار تن)	واردات نخ
۴۶	۳۰.۷	۲۰۲۰
۶۱	۲۹.۵	۲۰۲۱
۱۶	۸.۴	۲۰۲۲
۳۰	۲۵.۷	۲۰۲۳

Source: ITMF

نمودار ۲. حمل و نقل اسپیندل‌ها و روترهای الیاف کوتاه استیپل (واحد‌ها)

۲-۱-۳. تولید الیاف و فرآیند تولید

در ازبکستان بیش از ۲۵۰ شرکت بافندگی وجود دارد که بیش از ۱,۳۶۴ میلیون متر مربع پارچه تولید می‌کنند. در حالی که صادرات حدود ۵۸۹ میلیون متر مربع (تقریباً ۴۵٪ از تولید کل) بوده است، حجم صادرات از سال ۲۰۱۷ تا کنون تقریباً هفت برابر شده است.

تعداد کارخانه‌های بافتنی بیش از ۲۶۰ تولیدکننده است که بیش از ۳۶۹,۶۰۰ تن پارچه تولید می‌کنند. مشابه با بافندگی، صادرات پارچه‌های بافتنی نسبت به تولید بسیار کم بود و در سال ۲۰۲۳، ۶۰,۸۵۰ تن صادر شد. با این حال، صادرات بیش از پنج برابر از سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است.

صادرات هر دو پارچه بافته شده و بافتنی عمدتاً به کشورهای همسایه و بازارهای منطقه‌ای انجام شده است، از جمله: روسیه، چین، ترکیه، قرقیزستان، قزاقستان و لهستان. صنعت در حال حاضر بر تولید پنبه و پارچه‌های پایه تسلط یافته است. تولیدکنندگان از یک هنوز به سمت تولید با ارزش افزوده بالاتر و پارچه‌های پیچیده‌تر حرکت نکرده‌اند.

این تمرکز بر پنبه باعث شده است که صنعت محلی برای نیازهای خود به پارچه‌های MMF و محصولات پیچیده‌تر به واردات وابسته باشد که منجر به واردات ۱۲۱ میلیون متر مربع پارچه بافته شده و حدود ۲۸,۹۰۰ تن پارچه بافتنی شده است. اگرچه هر دو رقم در دو سال گذشته کاهش یافته‌اند، اما همچنان صنعت برای تأمین نیازهای خود به منسوجات اولیه MMF به واردات وابسته است.

جدول ۶. آمار بافندگی ازبکستان در سال ۲۰۲۳

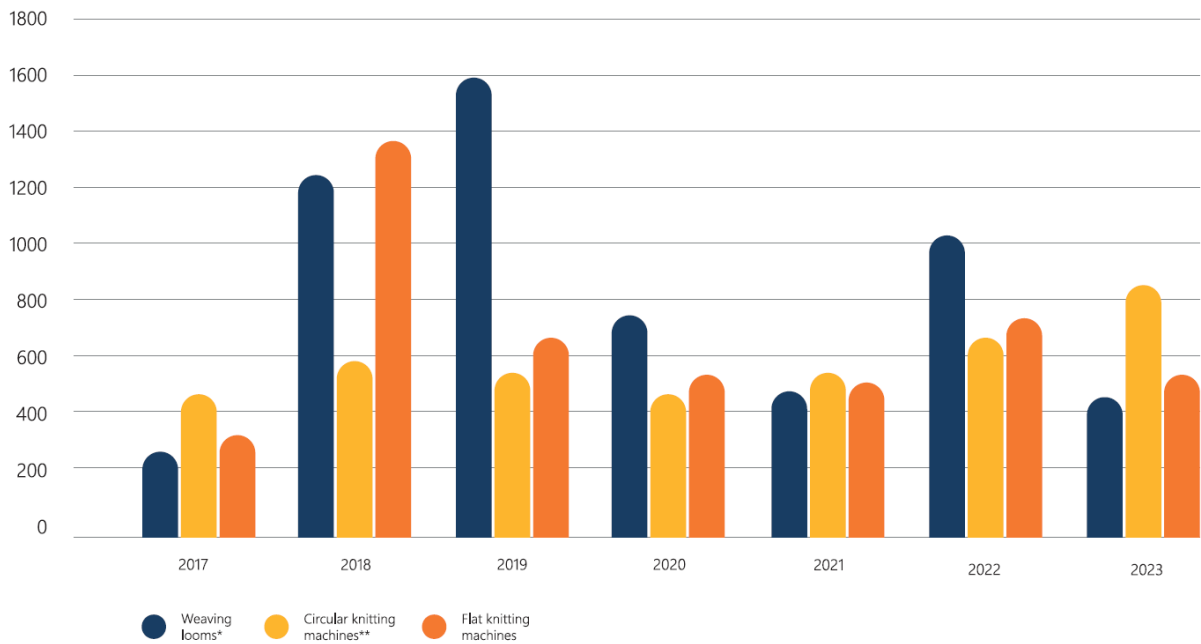
۲۵۰	تعداد شرکت‌های بافندگی تار پودی
۲۶۰	تعداد شرکت‌های بافندگی حلقوی
۱۱۰۰۰	ظرفیت نصب‌شده - دستگاه‌های بافندگی بدون شاتل
۳۹۴۲	ظرفیت نصب‌شده - ماشین‌های بافندگی حلقوی
۱۳۶۴ میلیون متر مربع	ظرفیت سالانه پارچه تار پودی
۳۶۹۶۰۱ تن	ظرفیت سالانه پارچه حلقوی
بیش از ۱۰۰	تعداد واحدهای تولید
۵۸۹ میلیون متر مربع	صادرات پارچه تار پودی
۱۲۱ میلیون متر مربع	واردات پارچه تار پودی
۶۰۸۵۰ تن	صادرات پارچه حلقوی
۲۸۹۰۰ تن	واردات پارچه حلقوی

جدول ۷. صادرات پارچه تار پودی ازبکستان ۲۰۱۷-۲۰۲۳

صادرات نخ	حجم (متر مربع)	ارزش (میلیون دلار)
۲۰۱۷	۸۷	۴۰
۲۰۱۸	۱۸۵	۷۵
۲۰۱۹	۲۱۶	۷۴
۲۰۲۰	۲۹۷	۱۰۴
۲۰۲۱	۳۱۹	۱۴۶
۲۰۲۲	۳۰۵	۱۶۸
۲۰۲۳	۵۸۹	۱۷۲

جدول ۸. صادرات پارچه حلقوی ازبکستان ۲۰۱۷-۲۰۲۳

صادرات نخ	حجم (متر مربع)	ارزش (میلیون دلار)
۲۰۱۷	۱۱	۴۳
۲۰۱۸	۱۶	۶۳
۲۰۱۹	۲۰	۷۹
۲۰۲۰	۳۳	۱۴۰
۲۰۲۱	۴۶	۲۳۸
۲۰۲۲	۵۰	۳۰۱
۲۰۲۳	۶۱	۲۹۰

*Air-jet, rapier and projectile, water-jet

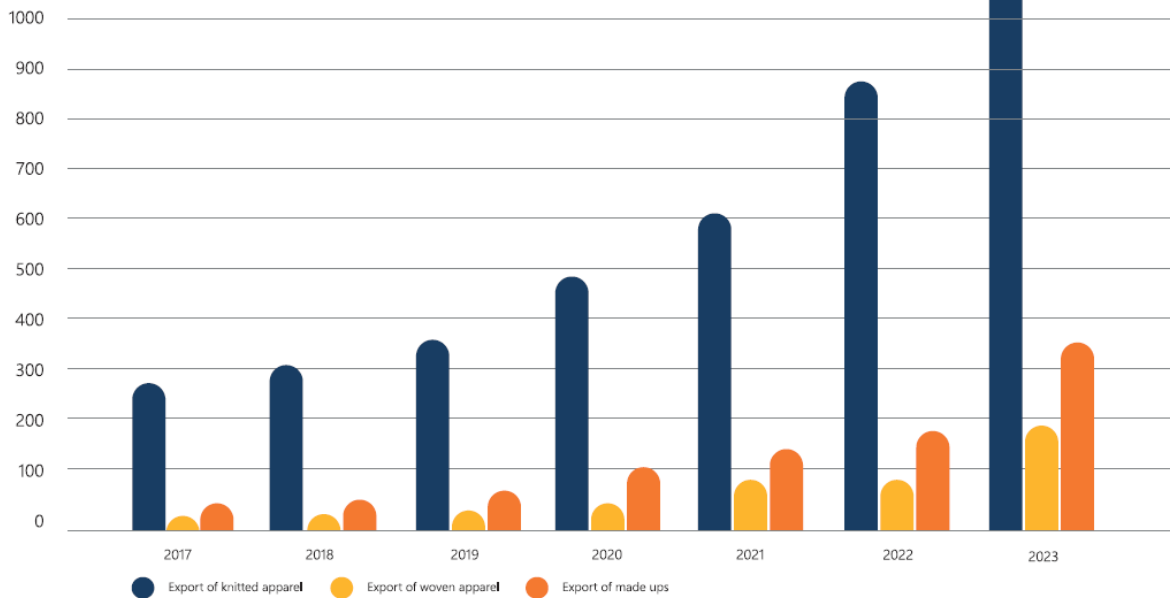
**Single and double

Source: ITMF

نمودار ۳. حمل و نقل دستگاه‌های بافندگی بدون شاتل و دستگاه‌های بافندگی (واحد)

۲-۱-۴. تولید منسوجات خانگی و پوشاک

بیش از ۶,۰۰۰ تولیدکننده پوشاک آماده (RMG) و منسوجات خانگی در ازبکستان فعالیت دارند که در سال ۲۰۲۳ بیش از ۲.۳ میلیارد قطعه تولید کرده‌اند (منبع UTGA)، این میزان در مقایسه با ۲ میلیارد قطعه در سال ۲۰۲۱، ۱۵ درصد افزایش یافته است. صادرات این بخش، از سال ۲۰۱۷ رشد چشمگیری داشته و از ۳۰۰ میلیون دلار به بیش از ۱.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ رسیده است، که تقریباً پنج برابر افزایش را نشان می‌دهد. این صنعت عمدتاً بر محصولات پایه‌ای پنبه‌ای متمرکز است و صادرات آن عمدتاً به کشورهای همسایه صورت می‌گیرد. با اینکه ازبکستان از نظر جغرافیایی به بازارهای اروپایی نزدیک است، صادرات به اروپا تاکنون بسیار محدود بوده است.

Source: Comtrade

نمودار ۴. صادرات منسوجات خانگی و پوشاک ازبکستان (میلیون دلار آمریکا)

جدول ۹. صادرات پوشاک ازبکستان ۲۰۲۳-۲۰۱۷

صادرات پوشاک تار-پودی			صادرات پوشاک بافتنی		
درصد سهم	مقصد	سال	درصد سهم	مقصد	سال
۳۳٪	روسیه	۲۰۲۱	۳۳٪	روسیه	۲۰۲۱
۴۳٪	روسیه	۲۰۲۲	۵۴٪	روسیه	۲۰۲۲
۴۵٪	روسیه	۲۰۲۳	۵۹٪	روسیه	۲۰۲۳

۵-۱-۲. سایر بخش‌ها (ابریشم، صنایع جانبی و غیره)

سنت تولید ابریشم در ازبکستان به دوران باستان بازمی‌گردد و یکی از افتخارات ملی این کشور به شمار می‌رود. امروزه، این بخش همچنان تحت کنترل دقیق دولت قرار دارد، اما برداشت سالانه ابریشم از طریق تولید خانوادگی انجام می‌شود. ازبکستان به عنوان سومین تولیدکننده بزرگ ابریشم در جهان شناخته می‌شود و سالانه حدود ۲۵,۰۰۰ تن پنبه خام تولید می‌کند.

طبق گزارش انجمن Uzbeqipaksanoat، این بخش بیش از ۸۵۰,۰۰۰ نفر را (عمدتاً به صورت فصلی) مشغول به کار کرده است. در سال ۲۰۲۳، ازبکستان بیش از ۷۹.۴ میلیون دلار (طبق آمار Comtrade) محصولات مرتبط با ابریشم (مانند نخ ابریشم، پارچه ابریشمی، ضایعات ابریشم و غیره) صادر کرده است که بیش از ۸۵٪ از صادرات به کشورهایمانند چین، تاجیکستان، ایران و ویتنام بوده است. ازبکستان اهداف بزرگی برای توسعه صنعت ابریشم دارد،

از جمله سرمایه‌گذاری‌های اختصاصی برای گسترش مناطق کشت درختان توت، مدرن‌سازی واحدهای فرآوری موجود و افزایش تولید پارچه‌های ابریشمی.

حدود ۴۰ شرکت (۵۰٪ از آن‌ها در منطقه تاشکند) با مجموع ۱,۰۰۰ کارمند در تولید محلی لوازم جانبی برای صنعت پوشاک در ازبکستان فعالیت می‌کنند. این لوازم جانبی شامل موارد زیر است:

نوار

طناب

کش

لییل

دکمه

زیپ

یقه

۲-۲. یک شریک تأمین کننده با پیشنهادات فراوان

ازبکستان یکی از معدود کشورهایی است که به تازگی وارد زنجیره ارزش نساجی و پوشاک شده و توان رقابت مستقیم با مقاصد تأمین شناخته شده را دارد. این کشور از چندین مزیت بسیار جذاب برخوردار است که آن را به یک تأمین کننده کلیدی برای خریداران از شرق و غرب تبدیل کرده است.

جذابیت ازبکستان تنها به هزینه‌های رقابتی آن محدود نمی‌شود، بلکه نزدیکی به بازار، توانایی و پتانسیل ردیابی محصولات از فیبر تا محصول نهایی، و همچنین عزم دولت برای حمایت از این بخش با مجموعه‌ای از مشوق‌ها و ابزارها از دیگر عواملی هستند که این کشور را متمایز می‌کنند.

دولت مجموعه‌ای از سیاست‌ها و قوانین را برای رعایت حقوق کارگران، حفاظت از محیط‌زیست، تسهیل سرمایه‌گذاری و حمایت از تجارت وضع کرده است، علاوه بر خصوصی‌سازی تولید پنبه. این قوانین و مقررات جدید منجر به سرمایه‌گذاری‌های چشمگیری در کل زنجیره ارزش شده است، به‌ویژه با استفاده از ماشین‌آلات و تجهیزات پیشرفته در تأسیسات تولید کاملاً یکپارچه، که ازبکستان را به یکی از تولیدکنندگان برتر فیبر و محصولات پنبه در جهان تبدیل کرده است.

علاوه بر این، سرمایه‌گذاری‌ها در زیرساخت‌ها، لجستیک و حمایت از بخش خصوصی نقش مهمی در تضمین رشد صنعت ازبکستان داشته‌اند، چه از نظر تولید و چه از نظر صادرات.

۲-۲-۱. نیروی کار به‌عنوان یک منبع اصلی

ازبکستان مجموعه‌ای از قوانین را تصویب کرده است که با هدف حفاظت از حقوق کارگران و حذف استفاده سیستماتیک و گسترده از کار کودکان و کار اجباری در تولید پنبه تنظیم شده‌اند. این قوانین حداقل دستمزد را شامل می‌شود (که از ۷۵ دلار در سال ۲۰۲۲ به ۸۵ دلار در سال ۲۰۲۴ افزایش یافت) و همچنین مجموعه‌ای از حقوق کارگری نظیر ساعات کاری، حداقل سن کار، آزادی اشتغال، آزادی تشکیل اتحادیه و تعطیلات را پوشش می‌دهد.

جدیدترین قانون، که در سال ۲۰۲۲ تصویب و در سال ۲۰۲۳ اجرایی شد، شامل چند اصل کلیدی است و بر اساس اصول و توصیه‌های سازمان بین‌المللی کار (ILO) تنظیم شده است.

- برابری حقوق کار و منع تبعیض در حوزه کار و اشتغال
- آزادی اشتغال و ممنوعیت کار اجباری
- مشارکت اجتماعی در حوزه کار
- تضمین امنیت حقوق کار و انجام وظایف شغلی
- غیرقابل قبول بودن بدتر کردن وضعیت قانونی کارمندان

مهم‌تر از همه این که در سال ۲۰۲۲، سازمان بین‌المللی کار (ILO) بیانیه‌ای صادر کرد که در آن تأیید کرد که کار اجباری و کار کودکان سیستماتیک در برداشت پنبه توسط دولت ازبکستان ریشه‌کن شده است. این تأیید از سوی ILO پایان یک دوران را علامت‌گذاری کرد و باعث شد که کمپین پنبه در مارس ۲۰۲۲، تحریم پنبه ازبکستان را که از سال ۲۰۰۹ به اجرا درآمده بود، لغو کند.

گزارش نظارت شخص ثالث ILO در سال ۲۰۲۱ بر برداشت پنبه در ازبکستان نشان داد که ازبکستان در برداشت پنبه سال ۲۰۲۱، کار اجباری و کار کودکان سیستماتیک را ریشه‌کن کرده است. ILO از سال ۲۰۱۳ با ازبکستان همکاری کرده است تا شیوه‌های کشاورزی و اقتصادی در بخش پنبه را اصلاح کند. این کار شامل تغییر نگرش‌ها و رفتارها و غیرقابل قبول ساختن کار کودکان، در قانون و عمل بود. همچنین پیشرفت‌هایی در ایجاد گفت‌وگوی اجتماعی و شیوه‌های مذاکره جمعی در بخش پنبه صورت گرفته است. در سال ۲۰۲۱، نمایندگان جامعه مدنی برای مشارکت در برداشت پنبه آموزش دیدند.

در ژانویه ۲۰۲۴، توافق‌نامه‌ی همکاری میان مرکز کارآفرینی خصوصی بین‌المللی CIPE، مرکز همبستگی، انجمن خوشه‌های پنبه و نساجی ازبکستان و وزارت استخدام ازبکستان امضا شد که هدف آن افزایش شفافیت و مسئولیت‌پذیری در صنعت پنبه است. این گام مثبت در راستای مجموعه‌ای از اقدامات است که توسط دولت ازبکستان و صنعت برای تضمین پایداری اصلاحات انجام می‌شود.

علاوه بر این، در ژوئن ۲۰۲۳، سازمان بین‌المللی کار (ILO) و شرکت مالی بین‌المللی (IFC) برنامه جدید Better Work را در ازبکستان راه‌اندازی کردند. این ابتکار به منظور بهبود شرایط کاری و افزایش رقابت‌پذیری در صنعت نساجی و پوشاک کشور است. برنامه شامل ارزیابی‌های انطباقی، آموزش‌ها و خدمات مشاوره‌ای است و تمرکز آن بر ترویج استانداردهای کار است. سه نهاد وابسته (دولت، کارفرمایان و سازمان‌های کارگری) در تاریخ ۳۰ مه ۲۰۲۳، یادداشت تفاهمی امضا کردند که شرایط این برنامه را مشخص می‌کند.

بی‌شک لغو تحریم‌ها بر روی پنبه ازبکستان در سال ۲۰۲۲ (که از سال ۲۰۰۷ توسط کمپین پنبه اعمال شده بود) یکی از چالش‌های اصلی که صنعت نساجی و پوشاک با آن مواجه بود را از بین برده و فرصتی را برای این صنعت فراهم کرده است تا به بازارهای جدیدی مانند اتحادیه اروپا و ایالات متحده وارد شود. تلاش‌های مستمر دولت برای حفظ دستاوردهای کنونی و بهبود شرایط کاری، نشانه‌ای مثبت است که نشان می‌دهد وضعیت کارگران در ازبکستان به سمت بهتر شدن پیش می‌رود.

۲-۲-۲. محیط زیست در الویت است

طبق قانون اساسی جمهوری ازبکستان، زمین، منابع زیرزمینی، آب‌ها، گیاهان و حیات وحش و دیگر منابع طبیعی به‌عنوان دارایی ملی شناخته می‌شوند. این منابع باید به‌طور معقول استفاده شده و توسط دولت محافظت شوند. قانون شماره ۷۵۴-XII در خصوص حفاظت از طبیعت چندین بار اصلاح شده است که آخرین اصلاحات آن در سال ۲۰۲۴ انجام شده است. دولت به‌طور مستمر قوانین، فرمان‌ها و ابزارهایی را برای حفظ محیط‌زیست معرفی می‌کند. وزارت اکولوژی، حفاظت از محیط‌زیست و تغییرات اقلیمی جمهوری ازبکستان (MEEPCC) به همراه سازمان‌های وابسته به

خود، نظارت بر جنبه‌های مختلف حفاظت از محیط‌زیست را بر عهده دارد و توسعه شیوه‌های سبز را ترویج می‌کند. این موضوع نشان‌دهنده اولویت واضح دولت در قرار دادن حفاظت از محیط‌زیست در صدر دستور کار خود است.

لیست قوانین محیط زیستی

ازبکستان چارچوب قانونی‌ای را برای حفاظت از محیط‌زیست ایجاد کرده است که ابزارهای لازم برای مدیریت و نظارت بر اجرای قوانین موجود را نیز فراهم می‌کند. این چارچوب قانونی شامل بیش از ۱۰۰ قانون و ۵۰ فرمان، آیین‌نامه و اسناد نظارتی است. فهرست این قوانین شامل موارد زیر است :

• قانون اساسی ازبکستان

اراضی، منابع زیرزمینی، آب، گیاهان، جانوران و دیگر منابع به‌عنوان دارایی ملی تعریف شده‌اند که تحت حفاظت دولت قرار دارند.

• قانون کارشناسی محیط‌زیست

کارشناسی محیط‌زیست دولتی (SEE) ارگان دولتی مسئول ارزیابی تأثیرات زیست‌محیطی فعالیت‌های مختلف در کشور است که توسط فرمان شماره ۹۴۹ سال ۲۰۱۸ تنظیم شده است.

• قانون حفاظت از طبیعت

این قانون روابط بین ارگان‌های مختلف دولت ازبکستان و نهادهای خصوصی در خصوص تمام جنبه‌های حفاظت از محیط‌زیست و استفاده از منابع طبیعی را تنظیم می‌کند. این قانون همچنین به آموزش، تحقیق، اصول مدیریت محیط‌زیست، استانداردها و محدودیت‌های اجرایی پرداخته و مسائل مربوط به گازهای گلخانه‌ای، همکاری و ادغام با ارگان‌های بین‌المللی به‌منظور حفظ محیط‌زیست را نیز شامل می‌شود.

• قانون آب و استفاده از آب

این قانون استفاده از آب را تنظیم می‌کند و حقوق و تعهدات کاربران را تعریف می‌نماید. همچنین، مدیریت حقوق آب، صدور مجوزها و نظارت بر استفاده از آب را شامل می‌شود و اجرای مقررات در این زمینه را مدیریت می‌کند.

• قانون ایمنی هوا

این قانون به حفاظت از جو در برابر فعالیت‌های انسانی می‌پردازد و حداکثر غلظت آلاینده‌ها و گازهای منتشر شده را تعیین می‌کند.

• قانون پسماند

قانون شماره ۳۶۲-II-۲۰۰۲، اصلاح شده در ۲۰۱۱) به کاهش تولید پسماند، بازیافت، و مدیریت پسماندها می‌پردازد. این قانون همچنین از شهروندان می‌خواهد که در بحث‌ها و تصمیم‌گیری‌های مربوط به پسماندها فعالانه شرکت کنند.

به عنوان مثال، در سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۴، وزارت اکولوژی، حفاظت از محیط‌زیست و تغییرات اقلیمی (MEEPCC) به همراه وزارت بهداشت پروژه‌ای را آغاز کردند که هدف آن توسعه یک پلتفرم ملی و یک اپلیکیشن موبایل برای نظارت بر کیفیت هوا در ازبکستان است. هدف بلندمدت این پروژه، توسعه استانداردهای ملی برای کیفیت هوا است که این تلاش تحت هدایت سازمان خدمات هیدرومتریولوژی MEEPCC انجام می‌شود.

علاوه بر این، ازبکستان در سال ۲۰۲۱، سند «مشارکت ملی تعیین‌شده» خود را به کنوانسیون تغییرات اقلیمی سازمان ملل (UNFCCC) دوباره ارسال کرد. طبق این سند، انتشار گازهای گلخانه‌ای (GHG) ازبکستان از سال ۲۰۱۳ به میزان ۰.۶٪ کاهش یافته است. در سال ۲۰۱۷، میزان انتشار گازها به ۱۸۹.۲ میلیون تن رسید، و کشور متعهد شده است که تا سال ۲۰۳۰ میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای به ازای هر واحد تولید ناخالص داخلی (GDP) را نسبت به سطح سال ۲۰۱۰ به میزان ۳۵٪ کاهش دهد، که این کار از طریق ترویج فناوری‌های صرفه‌جویی در انرژی و دوستدار محیط‌زیست و تخصیص منابع برای تأمین مالی تغییرات اقلیمی خواهد بود.

همچنین، ۲۸ پروژه بزرگ به‌عنوان مشارکت‌های عمومی-خصوصی در زمینه ساخت نیروگاه‌های خورشیدی، بادی و هیبریدی با ظرفیت مجموعی ۶.۳ گیگاوات راه‌اندازی شده‌اند. از میان این پروژه‌ها، هفت پروژه اول (با ظرفیت ۲.۶ گیگاوات) در سال ۲۰۲۳ راه‌اندازی شد. این پروژه‌ها بخشی از هدف کلی کشور هستند که تا سال ۲۰۳۰ به تولید ۲۷ گیگاوات انرژی از طریق نیروگاه‌های سبز برسد. گزارش ملی وضعیت محیط‌زیست، به‌طور کامل به چالش‌هایی که ازبکستان با آن‌ها مواجه است و اقداماتی که دولت برای کاهش این چالش‌ها انجام داده است، پرداخته است.

علاوه بر این، برای شرکت‌های نساجی، مشوقی اختصاصی طراحی شده است تا سرمایه‌گذاری‌ها در زمینه تصفیه پساب‌ها را تشویق کند. این طرح مالیات بر درآمد شرکت‌ها را به مدت ۷ سال کاهش می‌دهد و مقدار کاهش یافته معادل سرمایه‌گذاری شرکت در تأسیسات مدرن تصفیه و فاضلاب است. دولت همچنین ۳۰٪ از هزینه‌های لیزر-تسطیح را برای بهبود کارایی منابع آب پوشش خواهد داد. سازمان‌های علمی به خوشه‌ها کمک خواهند کرد تا تکنیک‌های پیشرفته در کشاورزی و تولید پنبه را یکپارچه کنند، در حالی که دولت فناوری‌های انرژی جایگزین و صرفه‌جویی در مصرف آب را تشویق می‌کند.

علاوه بر این، برای تشویق شرکت‌ها به رعایت استانداردهای بین‌المللی، دولت برنامه‌ای را ارائه کرده است که تا ۱۰۰٪ از هزینه‌های گواهی‌نامه‌های ESG را پوشش می‌دهد. این برنامه نتایج سریع خود را نشان داده است و چندین شرکت در این صنعت دارای گواهی‌نامه‌های بین‌المللی هستند. این برنامه ادامه دارد و انتظار می‌رود بسیاری دیگر از شرکت‌ها را به دریافت گواهی‌نامه‌های بین‌المللی در زمینه رعایت استانداردهای زیست‌محیطی و اجتماعی ترغیب کند. با توجه به تقاضای رو به رشد از سوی مصرف‌کنندگان و خریداران بین‌المللی برای کالاهای مسئولانه تأمین شده، چنین ابتکاری برای ازبکستان اهمیت زیادی دارد زیرا این کشور خود را به‌عنوان یک مرکز تولیدی منطقه‌ای و بین‌المللی کلیدی در حال ادغام با اقتصاد جهانی قرار می‌دهد.

جدول ۱۰. مقایسه تعداد گواهینامه‌های بین‌المللی صادر شده در سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳

تعداد شرکت‌ها در سال ۲۰۲۳	تعداد شرکت‌ها در سال ۲۰۲۲	گواهی - استاندارد
۱۰۱	۵۶	Oeko-tex
۳۵	۱۰	BSCI
۸	۱۱	GOTS
۴۰	۲۰	SEDEX
۴	۰	BCI
۸	۸	OCS
۱۱	۰	WRAP

۳-۲-۲. زیرساخت‌های بیشتر

تعداد مناطق ویژه اقتصادی از ۲۲ در سال ۲۰۲۲ به ۲۵ منطقه افزایش یافته است و تعداد مناطق صنعتی کوچک برای صنایع سبک به بیش از ۵۰۰ منطقه رسیده است، با ۸۴۱ پروژه در حال برنامه‌ریزی که قرار است در سال ۲۰۲۴ راه‌اندازی شوند. با داشتن بیش از ۷,۴۰۰ کیلومتر راه‌آهن و ۱۸۴,۰۰۰ کیلومتر جاده، این کشور در زیرساخت‌های مدرن سرمایه‌گذاری کرده است تا سرمایه‌گذاری در تجارت و صنعت را تسهیل کند (منبع: وزارت سرمایه‌گذاری‌ها و تجارت خارجی جمهوری ازبکستان).

اراضی صنعتی معمولاً از طریق فرایند مناقصه تخصیص می‌یابد، جایی که از متقاضیان خواسته می‌شود پیشنهادهای خود را شامل پروژه‌های برنامه‌ریزی شده و خروجی‌های آن با تمرکز بر منافع اقتصادی (حجم سرمایه‌گذاری، اشتغال، صادرات و غیره) ارسال کنند. برای پروژه‌های بزرگ، دولت آماده است با سرمایه‌گذاران مستقیماً مذاکره کند و همچنین زمین و احتمالاً زیرساخت‌های مورد نیاز برای کل پروژه را فراهم کند. در سال‌های اخیر چندین فرمان صادر شده است که هدف آن‌ها حمایت از صنعت با تمرکز بر بخش‌های صادراتی است. این فرمان‌ها مزایای متعددی برای صنعت به‌طور کلی و به‌ویژه برای TAS (صنعت نساجی و پوشاک) ارائه می‌دهند که شامل موارد زیر می‌باشد:

جدول ۱۱. فرمان‌های صادر شده دولتی به منظور حمایت از صنعت در سال‌های اخیر

نام قانون	تاریخ	خلاصه
حمایت از فعالیتهای صادراتی	۲۰۲۱	"فرمان شماره ۶۳۰۶ - تا ۵ میلیون دلار حمایت برای سرمایه در گردش و سایر مزایا برای شرکتهای صادرکننده"
حمایت از فعالیتهای صادراتی	۲۰۲۱	"فرمان شماره ۶۰۹۱ - ابزارهای مختلف برای تأمین مالی کوتاه‌مدت سفارشات صادراتی"
"اقدامات برای تحقق پتانسیل صادراتی"	۲۰۲۱	"فرمان شماره ۴۹۴۹ - حمایت ۵۰٪ از هزینه کل ایجاد حضور بین‌المللی"
اقدامات برای آزادسازی بیشتر "تجارت خارجی"	۲۰۱۷	"فرمان شماره ۳۳۵۱ - اجازه به شرکتهای صادراتی بدون نیاز به اعتبار اسنادی و سایر مدارک"
"معافیت تجهیزات از هزینه‌ها"	۲۰۲۱	"تصمیم‌نامه هیئت دولت شماره ۳۵۲ - معافیت شرکتهای صادرکننده از مالیات بر ارزش افزوده و حقوق گمرکی بر تجهیزات تولیدی منتخب"
"گسترش فهرست تجهیزات معاف شده"	۲۰۲۰	"تصمیم‌نامه هیئت دولت شماره ۷۵۰ - رویه وارد کردن و گسترش فهرست تجهیزات معاف از حقوق گمرکی و مالیات بر ارزش افزوده"
"گسترش تولید محصولات رقابتی"	۲۰۲۱	"فرمان شماره ۵۲۶۲ - مواد اولیه برای برخی محصولات صادراتی تا ژانویه ۲۰۲۴ از حقوق گمرکی معاف هستند"
"حمایت از صنایع سبک"	۲۰۱۹	"فرمان شماره ۴۴۵۳ - مزایای مالیات بر املاک برای شرکتهای صادرکننده (با بیش از ۶۰٪ از درآمدهای خود)"
"تحریک پتانسیل صادراتی"	۲۰۱۸	"فرمان شماره ۵۵۸۷ - مزایای مالیاتی و کاهش‌ها برای شرکتهایی که صادرات آن‌ها بیش از ۱۵٪ از کل درآمدشان است"
"تحریک فرآوری عمیق و صادرات"	۲۰۲۲	"فرمان شماره ۵۳ - طرح‌های مختلف تأمین مالی و کمک‌های مالی برای شرکتهای سرمایه‌گذاری در تولید و فرآوری پارچه"
"تحریک سرمایه‌گذاری و صادرات"	۲۰۲۳	"فرمان شماره ۷۲-۷۲ - دسترسی به وام‌ها با نرخ بهره ترجیحی (۴٪) برای پروژه‌هایی که هدف آن‌ها تولید پارچه، فرش، پوشاک آماده و پوشاک بافتنی، رنگرزی و تکمیل است + صندوق حمایت از صادرات منابع مالی برای تأمین مالی عملیات تجاری پیش‌صادرات و صادرات فراهم خواهد کرد. این منابع برای تأمین مالی چرخشی بدون وقفه استفاده خواهند شد. وام‌های تسهیلاتی به تعهداتی برای تضمین صادرات، اختصاص حداقل ۵۰٪ از تولید کل، مشارکت منابع خودی از جمله ساختمان‌ها و تأسیسات، سرمایه در گردش حداقل ۳۰٪ و عدم وجود موقوفات در تعهدات وام اعطا می‌شود. علاوه بر این، الزام به پیش‌پرداخت ماهیانه برای مصرف برق توسط شرکتهای نساجی، پوشاک و پوشاک بافتنی لغو می‌شود."
"فرمان ریاست‌جمهوری اول مه"	۲۰۲۴	"شماره - UP-۷۱ در مورد اقدامات برای ارتقاء مرحله جدید توسعه صنعت نساجی، دوخت و بافتنی: تحریک سرمایه‌گذاری و صادرات - یارانه‌های سرمایه‌گذاری، مناطق صنعتی اختصاصی برای شرکتهای کوچک و متوسط، ابزارهای تأمین مالی برای سرمایه‌گذاری و تجارت"

در میان فرمان‌های فوق، چندین مشوق خاص برای ترویج صادرات وجود دارد، از جمله:

- معافیت‌های مالیاتی مختلف و معافیت از حقوق گمرکی برای سرمایه‌گذاری در صنعت نساجی، به‌ویژه با تمرکز بر صادرات

- مشارکت ۱۵٪ دولت در پروژه‌های نساجی با مبلغ بیش از ۱۰ میلیون دلار (فرمان ریاست جمهوری، مه ۲۰۲۴)
 - تأمین مالی پیش‌صادرات (پوشش ۱۰۰٪)
 - حمایت از حمل و نقل (پوشش ۷۰٪ از هزینه‌ها تا سقف ۲۰,۰۰۰ دلار)
 - هزینه گواهی‌نامه (پوشش کامل توسط دولت تا ۱۰۰٪ هزینه‌ها با سقف ۱۵,۰۰۰ دلار)
 - جبران هزینه‌های حق بیمه (تا ۰.۵٪)
 - برگزاری ارائه‌ها و کمپین‌های تبلیغاتی برای ترویج کالاها و برندهای داخلی در بازارهای خارجی (پوشش ۱۰۰٪ تا سقف ۲۰,۰۰۰ دلار)
 - مشارکت در نمایشگاه‌ها و نمایش‌های تجاری (پوشش ۱۰۰٪)
 - مشارکت در مناقصات و مسابقات بین‌المللی (پوشش ۱۰۰٪)
 - ثبت محصولات و برندهای داخلی (علامت‌های تجاری) در مقامات ذی‌صلاح خارجی (پوشش ۱۰۰٪ با سقف ۱۰,۰۰۰ دلار)
 - مشارکت در سمینارهای آموزشی، سمینارهای تجاری، دوره‌های آموزشی، ماموریت‌های تجاری و فروم‌های تجاری برگزار شده در کشورهای خارجی (پوشش تا ۱۰۰٪)
 - پوشش هزینه‌های معرفی صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای بین‌المللی (پوشش تا ۱۰۰٪ با سقف ۲۵,۰۰۰ دلار)
 - ثبت محصولات ملی و برندها در نهادهای خارجی معتبر (پوشش تا ۱۰۰٪ با سقف ۱۰,۰۰۰ دلار)
 - پوشش هزینه‌های استفاده از طراحان، تکنولوژیست‌ها، بازاریاب‌ها، کنترل‌کنندگان کیفیت و متخصصین کشاورزی (پوشش تا ۱۰۰٪)
 - پوشش هزینه‌های جذب برندهای بین‌المللی معتبر و برقراری همکاری با صاحبان برندهای معتبر بین‌المللی (پوشش تا ۱۰۰٪)
 - پوشش هزینه‌های خانه‌های تجاری (پوشش ۵۰٪)
 - هزینه ارسال نمونه‌های محصول (پوشش ۱۰۰٪ با سقف ۲,۰۰۰ دلار)
- شایان ذکر است که دریافت این مزایا بستگی به یک سری معیارها همچون اندازه شرکت، حجم صادرات و تعهد به انجام تعهدات مالیاتی دارد.

علاوه بر این، در مارس ۲۰۲۴، سازمان ترویج صادرات دولت و صندوق حمایت از صادرات با هم ادغام شدند تا شرکت توسعه تجارت را تشکیل دهند که تحت مدیریت اتاق بازرگانی قرار خواهد گرفت. شرکت توسعه تجارت، تدابیر حمایتی را ساده‌سازی کرده و با اولویت‌بندی کمک‌های مالی بر اساس رتبه‌بندی ثبات نهادهای تجاری، کارایی را بهبود خواهد

بخشید. اهداف کلیدی این شرکت شامل تسهیل تخصیص منابع دولتی به بنگاه‌های فعال در صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا و گسترش به بازارهای جدید است.

علاوه بر این، شرکت از طریق انتشار اطلاعات، مشاوره لجستیکی، و کمک به گواهی‌سازی، استانداردسازی و کنترل کیفیت، حمایت‌های اساسی ارائه خواهد داد. این شرکت همچنین برنامه‌هایی مانند برنامه "ساخته شده در ازبکستان" را برای ترویج برندها و محصولات ملی در سطح جهانی هدایت خواهد کرد و از مشارکت در نمایشگاه‌ها و نمایش‌ها حمایت خواهد کرد.

در نهایت، طبق فرمانی که در ژانویه ۲۰۲۳ صادر شد، ازبکستان قصد دارد مناطق صنعتی تخصصی برای شرکت‌های کوچک و متوسط در صنعت نساجی در مناطق اندیجان، نمگان و کشکننداری ایجاد کند. علاوه بر این، یک پارک فناوری صنعتی متمرکز بر فرآوری دقیق محصولات نساجی و چرمی در منطقه تاشکند راه‌اندازی خواهد شد.

۲-۲-۴. خوشه‌های نساجی: سکوی پرتاب

در سال ۲۰۱۸ ازبکستان قانون تشکیل خوشه‌های پنبه-نساجی را تصویب کرد که هدف آن توسعه صنعت نساجی بود. این مفهوم به دنبال ایجاد مشوق‌هایی برای شرکت‌هاست تا تولید پنبه را با تولید محصولات نساجی ترکیب کنند. این طرح در تلاش است تا صنعتی که قبلاً پراکنده بود را تجمیع کرده و هدف آن کاهش نقش دولت در تجارت و تولید پنبه و همچنین تشویق بخش خصوصی به رهبری رشد در این صنعت است. از سال ۲۰۲۲، تعداد خوشه‌ها از ۱۳۴ به ۱۴۲ افزایش یافته و در فصل ۲۰۲۳/۲۰۲۴، ۱۰۰٪ تولید پنبه کشور را تولید خواهند کرد.

خوشه‌ها می‌توانند پنبه را یا در اراضی که به آن‌ها اختصاص داده شده و اجاره داده شده است کشت کنند یا از طریق قرارداد با کشاورزان و تولیدکنندگان پنبه، تولید آن‌ها را خریداری کنند. پذیرش سیستم خوشه‌ای پس از اصلاحاتی است که در سال ۲۰۲۰ از طریق فرمان ریاست‌جمهوری (PP-۶۶۳۳) اجرا شد که بخش پنبه را که قبلاً یک انحصار دولتی بود، آزادسازی کرد.

حامیان ساختار خوشه‌ای بر این باورند که این می‌تواند رشد صنعت را تسریع کرده و استاندارد زندگی بهتری برای کشاورزان فراهم کند. مزایای پیش‌بینی شده سیستم خوشه‌ای عبارتند از:

بهبود کشت پنبه با استفاده از فناوری‌های مدرن (مانند آبیاری قطره‌ای که مصرف آب را نیز کاهش می‌دهد)، رویکرد علمی‌تری به کشاورزی که محصولات بالاتری را وعده می‌دهد. و به‌حق، تا سال ۲۰۲۲، ۱۲۶,۰۰۰ هکتار با آبیاری قطره‌ای مدرن شده‌اند و ۱۴۳,۰۰۰ هکتار از اراضی قبلاً رهاشده دوباره استفاده شده‌اند. این امر در حال حاضر حدود یک چهارم از کل اراضی کاشته شده پنبه در سال ۲۰۲۳/۲۰۲۴ را تشکیل می‌دهد.

بهبود معیشت کشاورزان از طریق ایجاد یک بازار آزاد برای پنبه که در آن کشاورزان آزادانه می‌توانند با بالاترین پیشنهاددهنده قرارداد ببندند.

خوشه‌های بزرگ که به‌طور مناسبی سرمایه‌گذاری شده‌اند، قادرند به استانداردهای اجتماعی و محیط زیستی بین‌المللی دست یابند و همچنین جریان سفارش‌ها را با ثبات بیشتری تأمین کنند.

خوشه‌ها انواع بذر پنبه مدرن با عملکرد بالا و مقاوم به بیماری را در زنجیره تأمین معرفی کرده و برای اولین بار در سال ۲۰۱۹ تولید پنبه ارگانیک که طبق استاندارد پنبه ارگانیک اتحادیه اروپا تأیید شده است را آزمایش کردند (USDA-GAIN, ۲۰۲۰).

منتقدان اولیه ساختار خوشه‌ای نگرانی دارند که صنعت از تولید پنبه تا کالاهای نهایی در دستان تعداد کمی از شرکت‌ها متمرکز خواهد شد که در نهایت کنترل کل بخش را به دست خواهند گرفت.

منتقدان دیگر معتقدند که خوشه‌ها روابط تراکنشی پیچیده‌ای با کشاورزان پنبه دارند و مدل خوشه‌ای بیشتر به نوعی "بندگی" کشاورزان توسط شرکت‌های نساجی خصوصی است تا ظهور بازارهای آزاد پنبه. آن‌ها بر این باورند که خوشه‌ها انحصارهایی طراحی شده توسط دولت هستند زیرا شرکت‌های نساجی خصوصی کنترل دسترسی به تقریباً

تمام منابع تولید و بازاریابی لازم برای تأمین پنبه (مانند وام‌های کشاورزی، بذرها، کودها، سوخت، دستگاه‌های پنبه‌زنی، و مجوزهای صادرات) را در دست دارند.

اما در پاسخ به این نگرانی‌ها، در اکتبر ۲۰۲۳ رئیس‌جمهور در یک جلسه اعلام کرد که کشاورزان می‌توانند وارد قراردادهای آبی با هر خوشه‌ای در منطقه خود شوند (و نیازی نیست که حتماً به یک خوشه خاص که در گذشته تعیین شده بود، بفروشند). در عمل، همچنان برای کشاورزان دشوار است که به خوشه‌های دیگری که برای آن‌ها تعیین نشده‌اند، پنبه بفروشند. با این حال، آزادسازی قیمت پنبه توسط فرمان ریاست‌جمهوری در ژانویه ۲۰۲۳ تحت عنوان "اقدامات اضافی برای حمایت از فعالیتهای تولیدکنندگان پنبه خام" موجب تثبیت عملکرد مکانیزم‌های بازار شد. این فرمان مقرر کرد که قیمت پنبه خام توسط "خوشه‌ها و مزارع پنبه-نساجی بر اساس توافق متقابل و سودمند" تعیین می‌شود.

جدول ۱۲. آمار خوشه‌های نساجی ازبکستان در سال ۲۰۲۳

۱۴۲	تعداد خوشه‌ها
۲.۷ میلیارد دلار	سرمایه گذاری
۵۷۰۰۰۰	تعداد کارمندان خوشه‌ها (تولید نساجی)
۲۳۰۰۰	مشاغل ایجاد شده در سال ۲۰۲۳
۱۰۰٪	مساحت کشت پنبه در ازبکستان

۵-۲-۲. موقعیت جغرافیایی ازبکستان: نکته مثبت کلیدی

ازبکستان در یک تقاطع حیاتی بین آسیا و اروپا قرار دارد و دسترسی زمینی به تعدادی از کشورهای CIS، ترکیه، آسیای جنوبی و اروپا دارد. در سال‌های اخیر پروژه‌های متعددی برای تسهیل تجارت بین ازبکستان و همسایگان آن راه‌اندازی شده است. علاوه بر این، حمل و نقل هوایی اهمیت بیشتری یافته است.

امروزه کالاهای صادراتی از ازبکستان می‌توانند در زمان‌های قابل توجه و با هزینه‌های رقابتی به بازارها برسند، همانطور که در زیر نشان داده شده است:

جنگ روسیه در اوکراین مسیر اصلی به اروپا از طریق روسیه را مسدود کرده است، با این حال دولت به همراه صنعت توانستند در مدت زمان نسبتاً کوتاهی مسیرهای جدیدی به اروپا از طریق پاکستان، ایران و گرجستان توسعه دهند. علاوه بر این، برای یافتن راه‌حل‌های بلندمدت برای چالش‌های حمل و نقل خود، ازبکستان به طور فعال در جستجوی مسیرهای حمل و نقل مختلف به اروپا است. برخی از این گزینه‌های جایگزین شامل موارد زیر می‌باشند:

- مسیر حمل‌ونقل بین‌المللی ترانس کاسپین (راهروی میانه)

مسیر حمل‌ونقل بین‌المللی ترانس کاسپین (TITR) که به عنوان راهروی میانه نیز شناخته می‌شود، آسیای جنوب شرقی و چین را از طریق قزاقستان، دریای کاسپین، آذربایجان، گرجستان و در صورت لزوم ترکیه به اروپا متصل می‌کند. این مسیر به عنوان یک گزینه جایگزین برای مسیر شمالی از طریق روسیه و مسیر اقیانوسی از طریق کانال سوئز عمل می‌کند.

- دسترسی راه‌آهن به مسیرهای دریایی

ازبکستان کارهای مقدماتی برای احداث یک خط راه‌آهن از تاشکند به پاکستان آغاز کرده است. این پروژه می‌تواند به ازبکستان این امکان را بدهد که از مسیرهای حمل‌ونقل روسیه عبور کند.

- راه‌آهن چین-قرقیزستان-ازبکستان

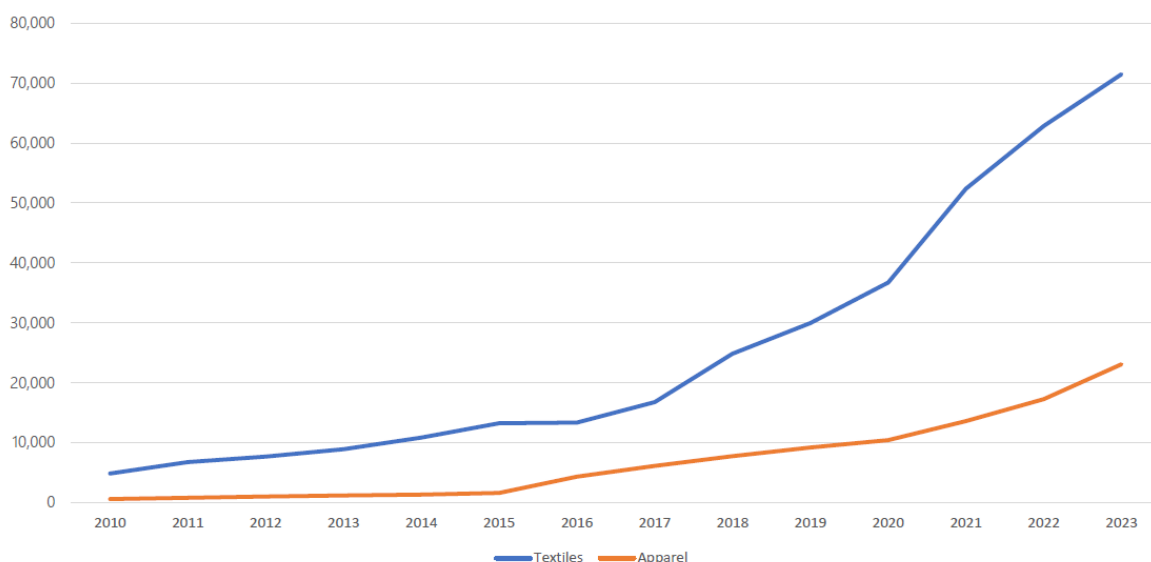
کشورهای آسیای مرکزی از جمله قرقیزستان و ازبکستان با چین توافق کرده‌اند که یک خط راه‌آهن به اروپا ساخته شود که روسیه را دور بزند.

۲-۳. رشد فراتر از انتظار

ازبکستان در چند سال گذشته توانسته است اقتصاد خود را توسعه داده و درهای خود را به روی جهان باز کند. اصلاحات با سرعت انجام شد و به چندین چالش دیرینه پرداخته شد که منجر به مدرن‌سازی محیط کسب و کار گردید. نتایج این تغییرات اخیر شروع به نشان دادن اثرات خود کرده است که در افزایش ارقام تولید و تجارت کشور قابل مشاهده است.

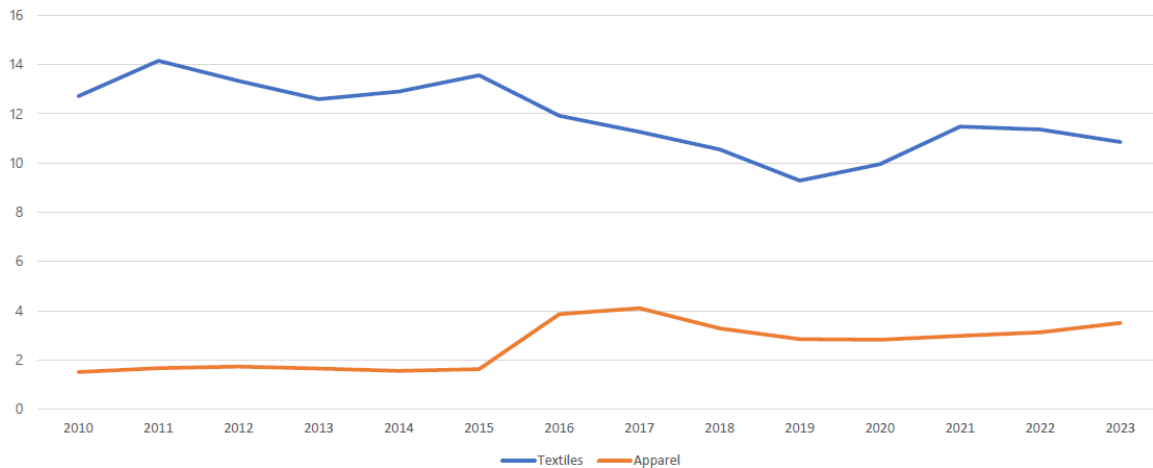
۱-۳-۲. تولید در حال افزایش

همان‌طور که در بخش‌های مختلف قبلی اشاره شد، تولید پنبه، منسوجات و پوشاک در کشور طی ۵ سال گذشته به طور چشمگیری رشد کرده است، با ظرفیت‌های اضافی، بهبود تولید پنبه و بازارهای صادراتی در حال رشد UTGA. به دنبال دستیابی به صادرات ۹ تا ۱۰ میلیارد دلاری در طی ۵ تا ۷ سال آینده است؛ هدفی چالش‌برانگیز اما قابل دستیابی که نیازمند تلاش‌های قابل توجهی از سوی بخش خصوصی و دولت است. انتظار می‌رود این رشد از طریق افزایش حجم تجارت با شرکای منطقه‌ای موجود، گسترش به بازارهای جدید با تمرکز بیشتر بر اروپا - با استفاده از وضعیت جدید - GSP+ و معرفی محصولات پیچیده‌تر با ارزش واحد بالاتر حاصل شود.

Source: The State Committee of the Republic of Uzbekistan on Statistics

نمودار ۵. تولید منسوجات و پوشاک ازبکستان (متر مربع)

Source: The State Committee of the Republic of Uzbekistan on Statistics

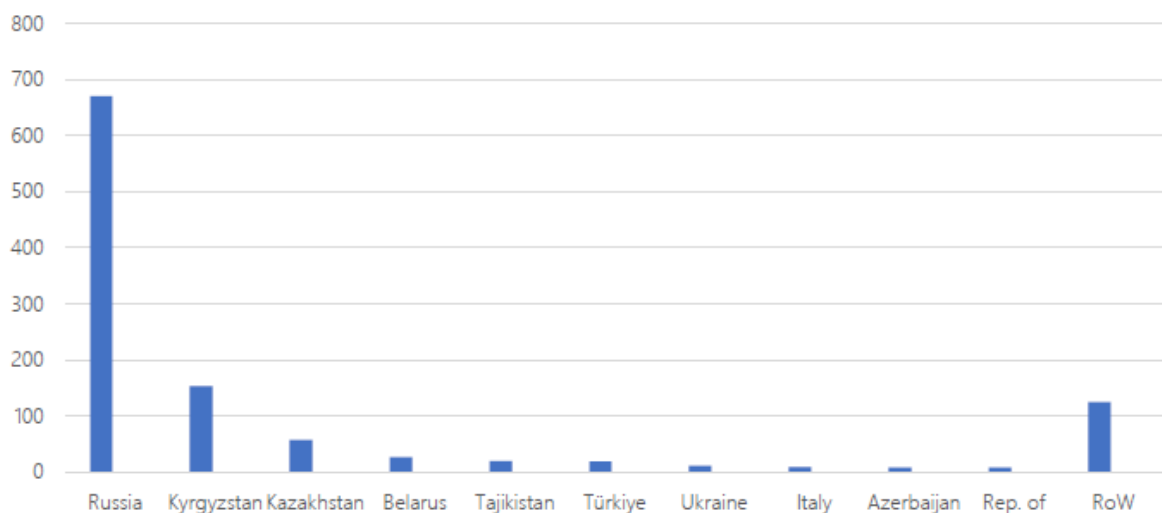
نمودار ۶. اهمیت بخش نساجی و پوشاک در بخش تولیدی ازبکستان (% ارزش تولید)

ازبکستان و جهان ۲-۳-۲

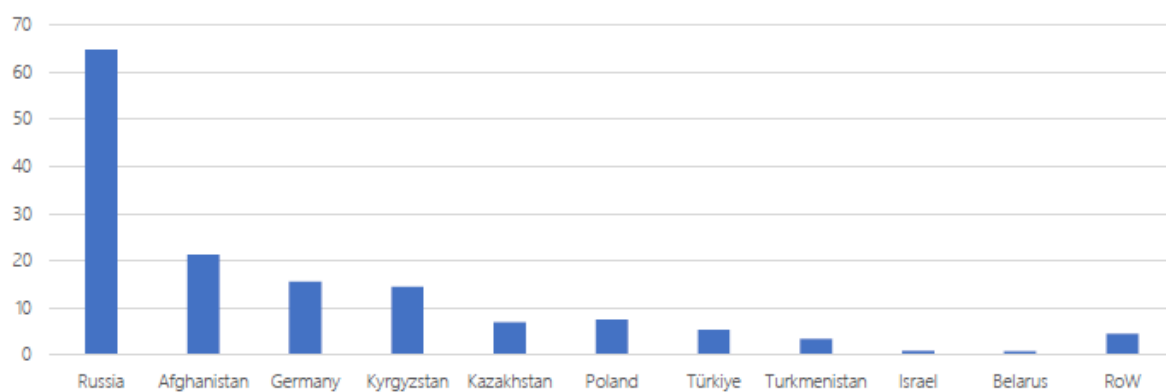
در سال ۲۰۲۱ و علی‌رغم یک بیماری همه‌گیر جهانی که فعالیت اقتصادی را کند کرده بود، ازبکستان همچنان توانست صادرات خود از بخش نساجی و پوشاک را افزایش دهد.

جدول ۱۳. آمار تجارت ازبکستان (میلیون دلار آمریکا)

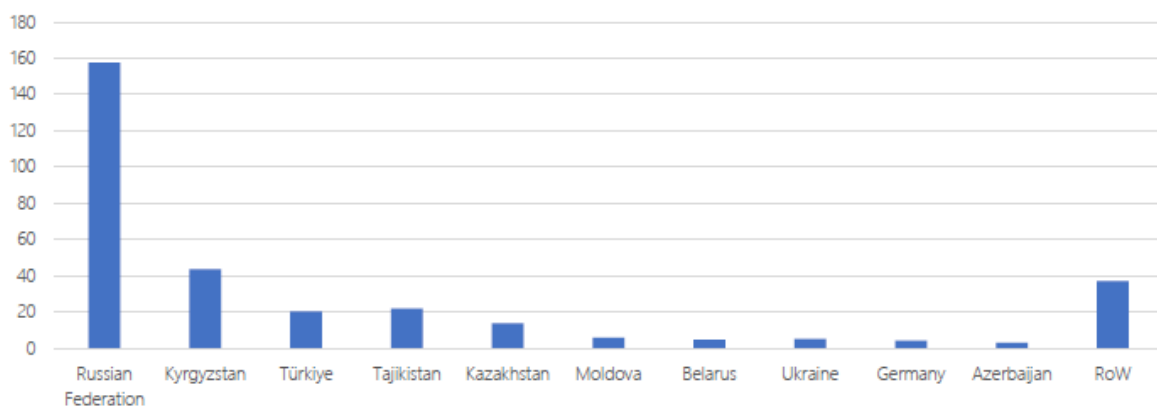
کد تعرفه	۲۰۲۳		۲۰۲۲		۲۰۲۱		۲۰۲۰		۲۰۱۹	
	صادرات	واردات	صادرات	واردات	صادرات	واردات	صادرات	واردات	صادرات	واردات
۵۰	۷۹.۴	۰.۱	۹۴	۰.۱	۷۸	۳.۱	۷۵.۵	۰.۱	۷۱.۸	۰.۱
۵۱	۱.۹	۷.۶	۱.۷	۵.۶	۱.۹	۲.۴	۱.۳	۳.۱	۱.۶	۴
۵۲	۱۶۸۷.۹	۳۴.۹	۱۶۰۶.۶	۴۳.۱	۱۹۲۶.۴	۱۶.۱	۱۲۰۰.۷	۲۳.۵	۱۲۹۳.۳	۱۹.۱
۵۳	۱.۹	۳۵.۵	۱.۵	۲۹.۱	۰.۵	۲۳.۳	۰.۳	۲۱.۳	۰.۶	۲۳.۷
۵۴	۱۰.۶	۱۵۰.۹	۷.۹	۱۴۶.۵	۷.۸	۱۷۷.۵	۳	۶۵.۸	۱.۷	۷۲.۳
۵۵	۸۷.۶	۱۷۸.۳	۵۸.۸	۱۴۳.۱	۳۸.۹	۸۵.۴	۲۲.۲	۶۴.۶	۱۹.۱	۶۰.۸
۵۶	۵۹.۴	۸۳	۵۴.۳	۶۰.۹	۳۹.۷	۴۸.۴	۳۰.۹	۵۰.۳	-	۴۲.۶
۵۷	۵۴	۱۱.۹	۴۳.۹	۹.۳	۴۲.۶	۵.۳	۲۹.۲	۴.۲	۳۲	۵.۲
۵۸	۱۴.۴	۳۲.۶	۲۱.۷	۲۸.۹	۱۲.۴	۱۹.۶	۶.۴	۱۳.۵	۴.۳	۱۷
۵۹	۳.۳	۵۴.۹	۲.۳	۴۸.۲	۱.۵	۳۴.۵	۱.۵	۳۳.۱	۲	۳۸
۶۰	۴۵۰.۳	۱۱۷.۸	۳۰۷.۷	۸۹	۲۴۲.۷	۶۳.۴	۱۴۴.۴	۴۵.۱	۸۴.۷	۴۱.۴
۶۱	۱۱۰.۵۲	۳۹.۲	۸۳۷.۷	۳۶.۲	۵۷۸.۱	۲۵.۲	۴۵۹.۳	۱۷.۹	۳۲۳.۴	۲۹.۲
۶۲	۱۴۵.۳	۳۲.۴	۸۴	۲۴.۷	۶۷.۵	۱۶.۹	۴۴۶.۸	۱۵	۳۱.۱	-
۶۳	۳۱۷.۱	۲۰.۶	۱۶۱.۴	۱۴.۵	۱۱۸.۱	۱۱.۳	۹۰.۹	۱۴.۳	۵۱.۸	۹
مجموع	۳۹۵۸.۹	۷۱۶.۶	۳۲۲۹.۲	۶۱۸.۲	۳۱۱۶.۴	۵۱۲.۴	۲۰۸۱.۵	۳۵۶.۷	۱۹۱۷.۴	۳۶۲.۳

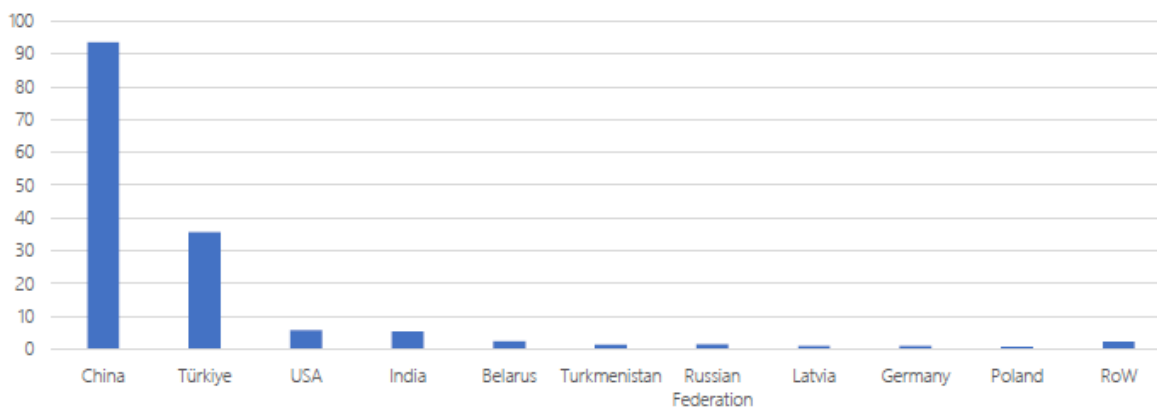
نمودار ۷. صادرات محصولات حلقوی (کد تعرفه ۶۱) در سال ۲۰۲۳ (میلیون دلار)

نمودار ۸. صادرات منسوجات تار پودی (کد تعرفه ۶۲) در سال ۲۰۲۳ (میلیون دلار)

نمودار ۹. محصولات نساجی آماده سازی شده (کد تعرفه ۶۳) در سال ۲۰۲۳ (میلیون دلار)

نمودار ۱۰. واردات الیاف فیلامنتی آماده سازی شده (کد تعرفه ۵۴) در سال ۲۰۲۳ (میلیون دلار)

جدول ۱۴. صادرات محصولات پنبه با کد تعرفه ۵۲ در سال ۲۰۲۱ (میلیون دلار)

کد تعرفه	صادرات	درصد
۵۲۰۱	۱۳۶.۵	۷.۱٪
۵۲۰۲	۴۴.۶	۲.۳٪
۵۲۰۳	-	-
۵۲۰۴	۰.۰۰۱	۰.۰٪
۵۲۰۵	۱۶۰۳.۲	۸۳.۲٪
۵۲۰۶	۱۰.۱	۰.۵٪
۵۲۰۷	۰.۰۶	۰.۰٪
۵۲۰۸	۱۱۰.۸	۵.۸٪
۵۲۰۹	۱۷.۷	۰.۹٪
۵۲۱۰	۰.۰۳	۰.۰٪
۵۲۱۱	۰.۶	۰.۰٪
۵۲۱۲	۲.۴	۰.۱٪
مجموع	۱۹۲۶	۱۰۰٪

۲-۳-۳. یک مقصد مد در منطقه؟

در بازار داخلی، بازار محلی ازبکستان همچنان در حال توسعه و شکل‌گیری است. طبق پژوهشی که توسط Statista منتشر شده است، اندازه بازار پوشاک پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۲۴ به ۱.۴۳ میلیارد دلار آمریکا برسد که ۰.۶۸ میلیارد دلار آن مربوط به پوشاک زنانه است.

این پژوهش پیش‌بینی می‌کند که بازار با نرخ رشد مرکب سالانه (CAGR) معادل ۸.۰۶٪ تا سال ۲۰۲۸ رشد کند. علاوه بر این، بازار پوشاک شاهد افزایش تقاضا برای لباس‌های سنتی است که بازتاب‌دهنده احیای فرهنگی و احساس افتخار ملی است.

بازار خرده‌فروشی در ازبکستان با حضور برنده‌های بین‌المللی و محلی در حال رشد است. در حالی که برخی از بزرگ‌ترین برنده‌های خرده‌فروشی جهان مانند **LC Waikiki**، **Armani Exchange**، **Pimkie** و **Celio** حضور دارند، برنده‌های مد داخلی نیز شروع به پیدا کردن جایگاه خود در بازار کرده‌اند، از جمله **Fratelli Casa**، **Anor**، **Lali** و **Suzani Kasimbaeva**. طراحان محلی ترکیبی از مد غربی و سنتی را ارائه می‌دهند که اغلب با هم تلفیق شده‌اند.

رشد صحنه طراحی محلی تا حد زیادی به حضور موسسات و دانشگاه‌های مد مرتبط است، مانند: دانشگاه ازبکستان که برنامه‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد در زمینه استایلینگ ارائه می‌دهد. مؤسسه ملی هنر و طراحی از طریق دپارتمان طراحی مد. مؤسسه توسعه مدیریت سنگاپور در تاشکند که آموزش‌های مرتبط با مد را از طریق مدرسه مد و طراحی ارائه می‌کند. همچنین مؤسسات دیگری با تمرکز بیشتر بر منسوجات و پوشاک، مانند مؤسسه نساجی.

تعداد زیادی از فارغ‌التحصیلان با دانش و آرزو برای فعالیت در صنعت مد از این مؤسسات بیرون آمده‌اند.

علاوه بر این، **UTGA** با همکاری **GIZ** پروژه‌ای به نام مرکز رشد مد تاشکند (**FIT**) را به صورت آزمایشی راه‌اندازی کرده است. هدف این پروژه، حمایت از برنده‌های مد و طراحان جوان در مسیر ایجاد کسب‌وکارهای پایدار و موفق است. **FIT** دور اول پیش‌شتاب‌دهی خود را با تعدادی از طراحان جوان به پایان رسانده است. خدمات ارائه‌شده شامل مشاوره، آموزش و در آینده برنامه‌هایی برای تولید کوچک‌مقیاس، تبلیغات و مشاوره خواهد بود.

۲-۴. یک صنعت قدیمی با پتانسیل جدید

با وجود تازه‌وارد بودن در این صنعت، ازبکستان توانسته است در مدت زمان کوتاهی سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی را در این بخش جذب کند. تعداد زیادی از خوشه‌های صنعتی، تأسیسات ریسندگی، بافندگی و کشفاف فوق‌مدرن با استفاده از فناوری‌های پیشرفته ایجاد کرده‌اند. دلایل این سرمایه‌گذاری‌های جدید متنوع است و شامل محیط سرمایه‌گذاری مطلوب، توافقات تجاری جذاب و اقتصادی در حال رشد می‌شود.

یکی از مزایای کلیدی، هزینه‌های تولید به‌شدت رقابتی است. دستمزد نیروی کار، هزینه‌های خدمات و مواد اولیه در این کشور از رقابتی‌ترین هزینه‌ها در میان اقتصادهای نوظهور است. با جمعیتی جوان و در حال رشد، انتظار می‌رود که دستمزدها در آینده قابل پیش‌بینی همچنان رقابتی باقی بمانند. در مقایسه با رقبا در منطقه و جهان، این کشور جایگاه جذابی دارد:

شرح هزینه	واحد	ارزش
دستمزد خالص ماهانه	یورو	۲۲۵
برق	یورو/ کیلووات ساعت	۰.۰۷
آب	یورو/ متر مکعب	۰.۲۲
فاضلاب	یورو/ مترمکعب	۰.۱۶
سوخت	یورو/ لیتر	۰.۷۵
گاز	یورو/مترمکعب	۰.۱۱
اجاره فضای صنعتی	یورو/ مترمربع	۲.۸-۱۲
ازبکستان - آلمان	یورو/ ۴۰ کانتینر # روز	۷۰۰۰-۸۰۰۰ (۲۰ روز)
ازبکستان - ترکیه	یورو/ ۴۰ کانتینر # روز	۲۵۰۰-۳۵۰۰ (۱۲ روز)

۱-۴-۲. رهبر آینده در زمینه پایداری و شفافیت؟

در دهه گذشته، روشن شده است که دیگر کافی نیست که تنها تأمین کننده‌ای با هزینه رقابتی و کیفیت مناسب باشیم. محصولات تولید شده به طور مسئولانه دیگر به یک بازار خاص محدود نمی‌شوند، بلکه به یک نیاز اساسی تبدیل شده‌اند که هم‌سطح با کیفیت و قیمت است.

همانطور که پیش‌تر توضیح داده شد، ازبکستان در زمینه پایداری چندین گام برداشته است و چندین فرمان و ابتکار برای بهبود شرایط کاری، صرفه‌جویی در آب و رسیدگی به مسائل زیست‌محیطی اتخاذ کرده است. علاوه بر این، دولت انگیزه‌هایی برای شرکت‌های نساجی فراهم کرده تا گواهینامه‌های بین‌المللی زیست‌محیطی و اجتماعی دریافت کنند و ۱۰۰٪ هزینه گواهینامه را پوشش می‌دهد. نتایج این برنامه مثبت بوده است و تعداد زیادی از شرکت‌ها از این برنامه بهره‌مند شده‌اند (جدول صفحه ۱۷ را ببینید) و طبق گفته ****UTGA****، شرکت‌های بیشتری در راه هستند.

علاوه بر این، با حمایت ****GIZ**** و دیگر سازمان‌های اهداکننده و توسعه‌ای، صنعت نساجی در حال دریافت توجه قابل توجهی به اهمیت گواهینامه‌ها برای نفوذ در بازارهای اتحادیه اروپا و ایالات متحده با محصولات ازبک است.

با این حال، گواهینامه تنها بخشی از داستان را بیان می‌کند. آنچه که کشور ازبکستان را منحصر به فرد می‌کند این است که ازبکستان از تولید فیبر قوی (پنبه) و واحدهای کشاورزی بزرگ (خوشه‌ها) بهره‌مند است. این امر ردیابی محصولات پنبه‌ای از طریق زنجیره‌های ارزش در ازبکستان را نسبت به بسیاری از کشورهای دیگر که مواد اولیه را وارد می‌کنند، بسیار آسان‌تر می‌کند. علاوه بر این، یکی از تأثیرات مثبت ****پیمان پنبه**** این بود که در تلاش برای لغو ممنوعیت، صنعت و بخش عمومی بازتر شده‌اند و اطلاعات را به طور شفاف با نهادهای بین‌المللی به اشتراک می‌گذارند.

توانایی ردیابی محصولات از طریق زنجیره ارزش و تمایل به اشتراک‌گذاری چنین اطلاعاتی به یک نیاز کلیدی برای بسیاری از خرده‌فروشان در اروپا تبدیل شده است به دلیل مجموعه‌ای در حال رشد از قوانین و مقررات که از کسب‌وکارهای اروپایی می‌خواهد که دقت لازم را در کل زنجیره تأمین خود اعمال کنند. علاوه بر این، کسب‌وکارها در

حال پاسخ دادن به آنچه که به سرعت به یک تقاضای اصلی برای مصرف‌کنندگان تبدیل می‌شود هستند: خرید تنها محصولاتی که به‌طور مسئولانه تهیه شده‌اند، از طریق نظارت بر کل زنجیره ارزش خود و انتشار منابع تأمین خود. از نظر قابلیت ردیابی و شفافیت، ازبکستان موقعیت خوبی برای پیشی گرفتن از بسیاری از رقبای خود دارد و این امر را از طریق ترویج رژیم خوشه‌ای (Cluster) انجام می‌دهد. اگرچه مکانیزم‌های اضافی باید پیاده‌سازی شوند و شرکت‌های بیشتری باید به این تلاش بپیوندند، شروع خوبی برای ازبکستان گسترش گواهینامه‌های رعایت اجتماعی و زیست‌محیطی و بهبود سیستم‌های مدیریت اجتماعی و زیست‌محیطی آن‌ها است.

علاوه بر این، دولت، کسب‌وکارهای خصوصی و جامعه مدنی گام‌های مشخصی برای تقویت شیوه‌های پایداری و حفاظت از محیط‌زیست برداشته‌اند:

- ازبکستان هدف دارد تا انتشار گازهای گلخانه‌ای خود را تا سال ۲۰۳۰ به میزان ۳۵٪ کاهش دهد و به بی‌کربن بودن تا سال ۲۰۵۰ برسد.
- در فرمان ریاست جمهوری شماره UPV۱ در مه ۲۰۲۴، بندی مربوط به ساخت مناطق صنعتی اختصاصی برای کسب‌وکارهای کوچک و متوسط (SMEs) آمده است.
- در صنعت نساجی، تصفیه‌خانه‌های آب به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از توسعه پارک‌های صنعتی تعریف شده‌اند.
- شرکت‌هایی نظیر OEKO-TEX، BCI، ILO و غیره فعالیت و/یا دفاتر نمایندگی خود را در ازبکستان راه‌اندازی کرده‌اند.
- در سال ۲۰۲۳، ****BCI**** نقشه راه توسعه پایداری را با دینفغان کلیدی از جمله ****UTGA**** و رئیس کمیسیون ملی مبارزه با قاچاق انسان و کار اجباری امضا کرد.
- در ۱۲ ژوئن ۲۰۲۳، ازبکستان ابزار تصویب کنوانسیون محیط کار (آلودگی هوا، صدا و لرزش) سال ۱۹۷۷ (شماره ۱۴۸) را به ****ILO**** سپرد.
- در اکتبر ۲۰۲۳، ازبکستان اولین اوراق قرضه بین‌المللی خود را برای تأمین مالی سبز منتشر کرد و ۴.۲۵ تریلیون سوم (تقریباً ۳۳۶ میلیون دلار آمریکا) جذب کرد.
- جمهوری ازبکستان در تاریخ ۲۰ اکتبر ۲۰۲۱ عضو اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN)، قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سازمان حفاظتی جهان شد.

GSP ۲-۴-۲

GSP یک سازوکار تشویقی ویژه برای توسعه پایدار و حکمرانی خوب است که از کشورهای در حال توسعه آسیب‌پذیر حمایت می‌کند.

علاوه بر برآورده کردن شرایط لازم برای گواهی‌نامه ****GSP**** استاندارد، کشورهای ****GSP+**** ملزم به تصویب ۲۷ کنوانسیون بین‌المللی در زمینه حقوق بشر، حقوق کار، حفاظت از محیط‌زیست و تغییرات اقلیمی و حکمرانی خوب هستند.

برای اطمینان از اجرای مؤثر کنوانسیون‌ها و رعایت تعهدات گزارش‌دهی، اتحادیه اروپا در فعالیتهای نظارتی با کشورهای ****GSP+**** مشارکت دارد.

کشورهای بهره‌مند از **GSP+** می‌توانند از معافیت کامل تعرفه‌ها برای محصولات در تقریباً ۶۶٪ از تمام خطوط تعرفه‌ای اتحادیه اروپا بهره‌مند شوند.

در تاریخ ۱۰ آوریل ۲۰۲۱، ازبکستان نهمین کشوری شد که وضعیت **GSP+** را از اتحادیه اروپا دریافت کرد. این دسترسی ترجیحی به اتحادیه اروپا، به محصولات ازبکستان مزیت قابل توجهی نسبت به بسیاری از رقبای خود خواهد داد. با توجه به اینکه صنعت نساجی و پوشاک یکی از بزرگترین بخش‌های صادراتی کشور است، انتظار می‌رود که وضعیت **GSP+** تاثیر زیادی بر صنعت و حجم تجارت بین‌المللی کشور داشته باشد. همچنین پیش‌بینی می‌شود که این وضعیت تولیدکنندگان را تشویق کند تا اروپا را به عنوان بازار جایگزین در نظر بگیرند، به‌ویژه در مقابل شرکای سنتی خود مانند روسیه و کشورهای CIS، ترکیه و چین (از مجموع صادرات حدود ۳.۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳، تنها حدود ۱۲۰ میلیون دلار به اروپا رفت).

برای تولیدکنندگان ازبکستان، تأمین نیازهای اروپا می‌تواند مزایا و فواید متعددی از جمله افزایش ارزش هر محصول، حجم‌های بزرگ‌تر، کارایی و کیفیت بالاتر، روابط تجاری بلندمدت و عملکرد منظم‌تر را به همراه داشته باشد. این امر همچنین شرکت‌ها را تشویق خواهد کرد که به سمت محصولات پیچیده‌تر با ارزش افزوده بالاتر حرکت کنند که به نوبه خود به بازدهی بیشتر ازبکستان از تجارت بین‌المللی کمک می‌کند.

برای بسیاری از خریداران اتحادیه اروپا، داشتن تولیدکننده محصولات بدون تعرفه، هزینه‌های تولید رقابتی و زمان‌های حمل و نقل نسبتاً کوتاه می‌تواند یک تغییر مهم در بازار باشد، به‌ویژه که واردکنندگان در حال جستجو برای تنوع در منابع تأمین خود به‌ویژه از چین و به‌طور کلی از شرق دور هستند تا تأمین‌کنندگان نزدیک‌تر به خانه پیدا کنند.

وضعیت **GSP+** یک انگیزه جذاب برای خریداران اروپایی فراهم می‌کند تا در ایجاد یک پایگاه تأمین‌کننده مستحکم در ازبکستان سرمایه‌گذاری کنند. این همچنین فرصتی خوب برای تسریع تلاش‌های انطباقی شرکت‌های نساجی ازبکستان با استانداردهای اجتماعی و زیست‌محیطی سخت‌گیرانه به منظور حفظ وضعیت به مدت طولانی‌تر فراهم می‌آورد.

Bolivia

Cabo Verde

Kyrgyzstan

Mongolia

Pakistan

Philippines

Sri Lanka

Uzbekistan (since 09.04.2021)

Source: European Commission

شکل ۱. کشورهای بهره بردار از GSP در سال ۲۰۲۴

۳-۴-۲. توافقات تجارت‌های جدید

ازبکستان تاکنون قراردادهای دوجانبه سرمایه‌گذاری (BITs) با ۴۶ کشور منعقد کرده است. در سال ۱۹۹۴، ازبکستان یک قرارداد BIT با ایالات متحده آمریکا امضا کرد، اما هنوز تصویب نشده است. چندین قرارداد BIT با کشورهای دیگر از جمله بلاروس و کره جنوبی هنوز اجرایی نشده است. در سال ۲۰۰۴، ازبکستان و روسیه یک توافقنامه چارچوب استراتژیک امضا کردند که شامل آزادی تجارت و امتیازات سرمایه‌گذاری بود، و در سال ۲۰۰۵ توافقنامه اتحادیه‌ای امضا شد.

ازبکستان قراردادهای دوجانبه تجارت آزاد با ۱۱ کشور از اتحاد جماهیر شوروی سابق امضا کرده است (روسیه، بلاروس، اوکراین، ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، قزاقستان، قرقیزستان، مولداوی، ترکمنستان و تاجیکستان). در سال ۲۰۰۴، ازبکستان و اوکراین توافق کردند که تمامی موانع تجاری دوجانبه را بردارند. ازبکستان در سال ۲۰۱۴ به توافقنامه منطقه آزاد تجاری **CIS** پیوست. در سال ۲۰۲۰، ازبکستان وضعیت ناظر در اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) دریافت کرد. در دسامبر ۲۰۱۵، دولت ازبکستان رسماً اعلام کرد که این کشور به منطقه تجارت آزاد سازمان همکاری شانگهای (SCO) نخواهد پیوست. در نهایت، ازبکستان در حال تلاش برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی (WTO) است.

ازبکستان دارای ۱۲ توافق تجاری در حال اجرا است (از جمله جدیدترین توافق که در پایان سال ۲۰۲۱ با بریتانیا امضا شد)، ۰ توافق امضا شده که در انتظار تصویب است، و ۰ توافق تجاری در حال مذاکره دارد. از کل صادرات اقتصادی کشور، ۳۷.۴٪ به شرکای توافق تجاری اختصاص دارد، در حالی که ۴۳.۶٪ از کل واردات کشور از شرکای توافق تجاری می‌آید.

۳ چند چالش برای غلبه بر آن‌ها

شک و تردیدی وجود ندارد که ازبکستان توانسته است تعدادی اصلاحات سخت را اجرا کند که در مدت زمان بسیار کوتاه نتایج قابل توجهی به همراه داشته است. با این حال، صنعت هنوز با چالش‌های زیادی مواجه است که توانایی آن را در رسیدن به پتانسیل کامل خود محدود می‌کند. برخی از این چالش‌ها توسط دولت و صنعت در حال رسیدگی هستند، در حالی که برخی دیگر همچنان نیاز به تمرکز بیشتری دارند.

۳-۱. مسائل مربوط به شهرت که باید برطرف شوند

برای چندین سال، اقتصاد ازبکستان تحت پوشش و راکد بوده است. این کشور از شهرت بدی در زمینه فساد و نقض حقوق بشر رنج می‌برد یا - در بهترین حالت - عمدتاً از عرصه جهانی بیرون نگه داشته شده بود که موجب شد بسیاری از مردم جهان اطلاعات کمی در مورد این کشور داشته باشند. پیشرفت‌های اخیر که توسط دولت فعلی به دست آمده هنوز به بقیه جهان منتقل نشده است.

۳-۱-۱. تلاش‌های بیشتر پس از تعهد پنبه

کمپین پنبه یک ائتلاف از سازمان‌های غیردولتی حقوق بشر و حقوق کار، اتحادیه‌های مستقل، انجمن‌های برند و خرده‌فروشی، سازمان‌های سرمایه‌گذار مسئول، گروه‌های شفافیت زنجیره تأمین و دانشگاهیان است که برای پایان دادن به کار اجباری در تولید پنبه فعالیت می‌کنند.

در سال ۲۰۱۱، کمپین پنبه خواستار تحریم پنبه ازبکستان به دلیل استفاده گسترده و سیستماتیک از کار کودکان و کار اجباری در حین برداشت پنبه شد. ۳۳۱ برند و خرده‌فروش به این کمپین پیوستند و بیانیه‌ای امضا کردند که به نام «تعهد پنبه» شناخته شد. صادرات پنبه ازبکستان به شدت تحت تاثیر قرار گرفت، حتی شرکت‌هایی که به طور رسمی این تعهد را امضا نکرده بودند، از تأمین محصولات ساخته شده از پنبه ازبکستان خودداری کردند.

در پاسخ به تعهد پنبه، دولت ازبکستان شروع به انجام اقداماتی برای از بین بردن کار کودکان و کار اجباری سیستماتیک از تولید و برداشت پنبه خود کرد و به طور مستقیم با شرکای خود مانند سازمان بین‌المللی کار (ILO) همکاری کرد که شیوه‌های موجود در صنعت را نظارت کرده و همچنین حمایت‌های فنی و آموزش‌هایی برای کمک به حذف کار اجباری و کار کودکان از این صنعت ارائه داد. تعداد تخلفات در سال‌های بعد کاهش یافت تا اینکه در سال ۲۰۲۱، این کشور توسط ILO به عنوان کشوری بدون کار اجباری و کار کودکان سیستماتیک اعلام شد، در چارچوب نظارت مستقل برداشت محصول توسط طرف ثالث. تعهد پنبه در تاریخ ۱۰ مارس ۲۰۲۲ لغو شد.

گای رایدر، مدیرکل ILO گفت: «همکاری ما نتایج خوبی به همراه داشته است - زیرا پس از ۷ سال، گزارش امسال نشان می‌دهد که پنبه ازبکستان از کار کودکان سیستماتیک و کار اجباری سیستماتیک آزاد است. اکنون فرصتی برای

ازبکستان فراهم است تا هدف خود را برای ارتقاء در زنجیره ارزش محقق کند و میلیون‌ها شغل تمام‌وقت شایسته در تولید منسوجات و پوشاک ایجاد کند».

تقریباً دو میلیون کودک از کار کودکان و نیم میلیون بزرگسال از کار اجباری پس از آغاز فرآیند اصلاحات در بخش پنبه ازبکستان خارج شده‌اند. نتایج این اصلاحات در توسعه دستمزدهای کارگران برداشت پنبه ازبکستان که توسط ILO نظارت شده است، قابل مشاهده است (جدول زیر را مشاهده کنید).

یک گام مهم در اصلاحات، خصوصی‌سازی صنعت پنبه بود که کنترل چند دهه‌ای دولت بر تولید و تجارت این الیاف را از بین برد. دولت سپس نقش خود را از تولیدکننده به قانون‌گذار و نهاد نظارتی تغییر داد تا اطمینان حاصل کند که تولیدکنندگان پنبه به مقررات پایبند هستند. سیستم جدید - از طریق توسعه خوشه‌های پنبه-نساجی - همچنین به تولیدکنندگان پنبه سود رساند که دستمزدهایشان به ازای هر کیلوگرم افزایش یافت به دلیل محیط رقابتی جدید. با وجود از بین رفتن استفاده سیستماتیک از کار کودکان و کار اجباری در صنعت پنبه، هنوز گزارش‌هایی از وقوع حوادث پراکنده وجود دارد. این حوادث، اگرچه به اندازه کافی برای تغییر موضع ILO نیست، همچنان تأثیر منفی بر شهرت حساس آن دارند. یک توصیه کلیدی این است که کشور کشاورزان را به تشکیل اتحادیه‌ها و انجمن‌ها تشویق کند. این قدم می‌تواند به حفاظت از پیشرفت‌های صورت گرفته در حذف شیوه‌های کار اجباری کمک کند.

لغو ممنوعیت پنبه، پایان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی بود که صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان با آن روبرو بود. با این حال، همچنان تلاش زیادی برای بازسازی شهرت بین‌المللی کشور مورد نیاز است که هنوز به شدت تحت تأثیر سال‌ها تحریم قرار دارد.

جدول ۱۶. دستمزدها و درصدهای کار اجباری (۲۰۱۵-۲۰۲۱)

شرح	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
کار اجباری (درصد از کل نیروی کار برداشت‌کننده)	۱۴٪	۱۴٪	۱۳٪	۷٪	۶٪	۴٪	۱٪
دستمزد برای برداشت‌کنندگان پنبه (هر نفر به ازای هر کیلوگرم)	۲۰۰	۲۸۰	۴۵۰-۷۰۰	۷۰۰-۱۳۰۰	۸۰۰-۱۴۰۰	۱۰۰۰-۱۵۰۰	۱۲۰۰-۱۹۰۰

۲-۱-۳. یک پلتفرم جدید ناشناخته برای صادرات

به علاوه تأثیری که کمپین پنبه ایجاد کرده است، ازبکستان تا سال ۲۰۱۶ عمدتاً از اقتصاد جهانی جدا مانده بود. تعداد کمی در دنیای غرب درباره آن اطلاعات دارند. حتی با پیشرفت‌هایی که این کشور در سال‌های اخیر داشته، تعداد

کمی از خریداران در اروپا از وجود صنعت نساجی مهمی در ازبکستان آگاه هستند. این کشور باید بیشتر تلاش کند تا موقعیت و پیشرفت‌های خود را در سال‌های اخیر به دنیا اطلاع دهد.

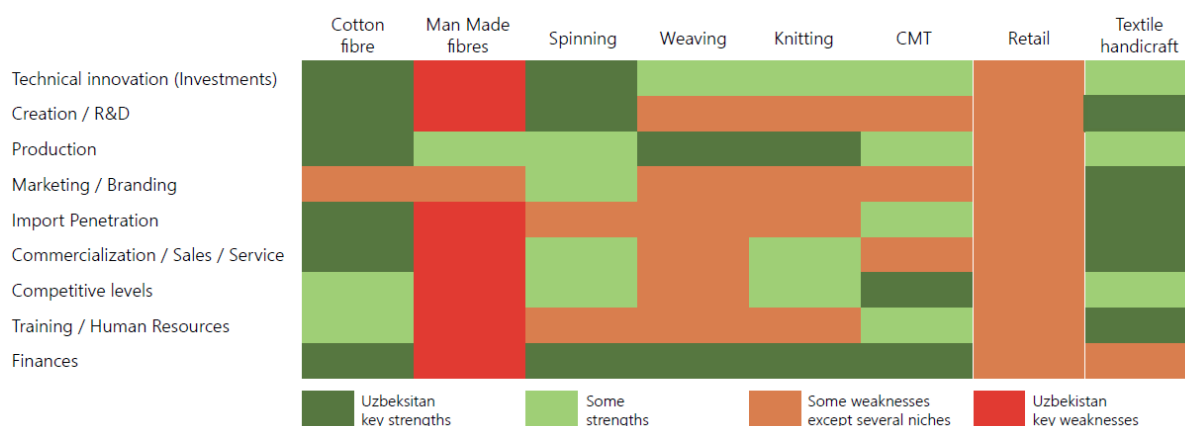
در نظرسنجی که توسط Gherzi در سال ۲۰۲۲ با تعدادی از خریداران اروپایی انجام شد، تنها تعداد کمی مطلع بودند که ازبکستان صنعتی نساجی دارد. کسانی که اطلاعاتی داشتند، هنوز از مزایایی که کشور می‌تواند به آنها ارائه دهد بی‌خبر بودند.

تحریم‌ها به دلیل استفاده سیستماتیک از کار اجباری و کار کودکان در طول سال‌ها همچنین ارتباط منفی برای ازبکستان ایجاد کرده است. ازبکستان نیاز دارد که سخت تلاش کند تا بتواند به جهان، به ویژه واردکنندگان، برندها، خریداران و خرده‌فروشان اروپایی این پیام را برساند که ازبکستان نه تنها از آن ارتباطات منفی آزاد است بلکه قادر به ارائه محصولات با قیمت‌ها و شرایط رقابتی نیز می‌باشد. نتایج این تغییرات اخیر شروع به ثمر دادن کرده است که از طریق افزایش تولید و آمار تجارت کشور قابل مشاهده است.

۳-۲. ترکیب بازار، محصول و تنوع

همان‌طور که پیش‌تر در بخش‌های مختلف این گزارش ذکر شد، تمرکز بر روی پنبه و محصولات پایه یکی از چالش‌های اصلی برای ازبکستان است و رفع این ریسک باید اولویت آینده نزدیک کشور باشد. با توجه به نزدیکی به اروپا، ازبکستان فرصت قابل توجهی برای تبدیل شدن به یک تأمین‌کننده با زمان تحویل کوتاه به واردکنندگان اروپایی دارد. این به معنای توانایی ارائه محصولات مد روز، با کیفیت بالا و تنوع در مواد، شیوه‌های ساخت و تکمیل‌ها است. تمرکز کنونی بر پنبه، می‌تواند برای خریداران دشوار کند که سفارشات خود را برای محصولات با بالاترین ارزش افزوده در ازبکستان ثبت کنند و اگر چیزی باشد، فقط بر محصولات ارزان و پایه پنبه‌ای متمرکز خواهد شد.

در حالی که مصرف جهانی الیاف به سرعت به سمت الیاف مصنوعی تغییر می‌کند و سهم پنبه به حدود ۲۰٪ کاهش یافته است، صنعت ازبکستان به عنوان تأمین‌کننده محصولات پایه پنبه‌ای قرار دارد. علاوه بر این، صنعت نسبتاً جوان و نوپای این کشور عمدتاً بر روی محصولات ساده متمرکز شده است که به روسیه و کشورهای آسیایی صادر می‌شود، که این امر موقعیت کشور را به عنوان تأمین‌کننده کالاهای ارزان و ساده بیشتر می‌کند. با این حال، تعدادی از تأسیسات تولیدی پیشرفته وجود دارند که با کمک اندک می‌توانند به تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات با ارزش افزوده بالا و پیچیده تبدیل شوند. در حال حاضر، تولیدکنندگان برای تأمین نیازهای خود به نخ و پارچه‌های الیاف مصنوعی به واردات وابسته هستند، اما مذاکراتی در خصوص سرمایه‌گذاری در الیاف مصنوعی وجود دارد که به سرعت در حال ورود به ازبکستان است و با تمرکز صنعت برای تولید محصولات الیاف مصنوعی به صورت محلی در کشور پشتیبانی می‌شود.

شکل ۲. نگاه اجمالی به صنعت نساجی ازبکستان

علاوه بر چالش‌های ناشی از تمرکز بر محصولات پنبه‌ای، صادرات کشور تاکنون عمدتاً به تعداد محدودی از مقاصد هدف‌گذاری شده است. صادرات کالاهای نهایی کشور (کد تعرفه ۶۱، ۶۲ و ۶۳) در سال ۲۰۲۳ به ارزش ۱.۵ میلیارد دلار بود که ۵۷٪ آن به روسیه، ۱۳٪ به قرقیزستان و ۱۵٪ دیگر به کشورهای دیگر CIS ارسال شد. اگرچه این‌ها بازارهای طبیعی برای ازبکستان به دلیل زبان، روابط تاریخی و جغرافیا هستند، اما تمرکز ۷۰٪ از صادرات در تنها دو کشور نه تنها ریسک‌زا است بلکه همچنین تنوع محصولات/کیفیت‌ها را محدود کرده و پتانسیل رشد کشور را با از دست دادن برخی از بزرگترین بازارهای مصرفی در اروپا، ایالات متحده و آسیا محدود می‌کند.

۳-۳. مهارت‌ها

اگرچه از مزیت قابل توجهی در زمینه دستمزد نیروی کار و در دسترس بودن آن برخوردار است، اما عرضه نیروی کار ماهر و آموزش‌دیده محدود است. بسیاری از کارخانه‌ها به طور قابل توجهی در خرید جدیدترین تکنولوژی‌ها و ساخت برخی از پیشرفته‌ترین تأسیسات تولیدی طبق استانداردهای جهانی سرمایه‌گذاری کرده‌اند، اما در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای اپراتورهای ماشین، کارگران و مدیریت میانه اقدام زیادی صورت نگرفته است. با عدم وجود تأمین کافی نیروی کار ماهر، تولید محصولات پیچیده با ارزش افزوده بالاتر حتی چالش‌برانگیزتر می‌شود. برخی ابتکارات در داخل دولت و جامعه کمک‌کننده وجود دارد، اما شکاف قابل توجهی همچنان باقی است.

علاوه بر این، تعدادی از موسسات آموزشی خصوصی دوره‌ها و دیپلم‌های مرتبط با طراحی و مد ارائه می‌دهند. با این حال، تعداد فارغ‌التحصیلان در مقایسه با آنچه که صنعت برای رشد تولید و صادرات خود به آن نیاز دارد، کوچک‌تر است. کمبود مراکز آموزش عملی - حتی با وجود تلاش‌های قابل توجهی که در حال حاضر انجام می‌شود - همچنان یک نقطه ضعف برای بخش نساجی و پوشاک باقی خواهد ماند.

در نظرسنجی‌ای که در سال ۲۰۲۲ توسط گریزی با خریداران اروپایی انجام شد، چند نفر از پاسخ‌دهندگان که با ازبکستان تجارت کرده بودند، از وجود فاصله قابل توجهی در درک نیازها، الزامات و شیوه‌های تجاری شرکت‌های ازبک نسبت به کسب‌وکارهای اروپایی شکایت کردند. مشکلاتی مانند ارتباطات، رعایت ضرب‌الاجل‌ها، تعریف و رعایت پارامترهای کیفیت چندین بار ذکر شده بود. چنین مشکلاتی تنها با آموزش مدیریت میانه قابل کاهش است.

علاوه بر این، در مجموعه‌ای از مصاحبه‌ها که در سال ۲۰۲۲ توسط گِرسی با تولیدکنندگان ازبک انجام شد، مشاهده شد که تعداد فزاینده‌ای از شرکت‌ها برای موقعیت‌های مدیریت میانه و ارشد به نیروهای خارجی متکی هستند. این می‌تواند یک راه‌حل موقت برای یک دوره گذار باشد، اما برای توسعه بلندمدت صنعت، ازبکستان نیاز خواهد داشت که به یک نیروی کار محلی در سطوح میانه و فنی تکیه کند که قادر به مدیریت شرکت‌های ازبک به صورت مؤثر و رقابتی طبق استانداردهای جهانی باشد.

۳-۴. چالش‌های محیط زیستی

با وجود مجموعه‌ای از مقررات و دستورالعمل‌هایی که برای حفاظت از محیط زیست تصویب شده‌اند و همچنین تلاش‌هایی که برای آموزش و ارتقاء تولیدکنندگان به استانداردهای بین‌المللی صورت گرفته است، کشور همچنان با برخی چالش‌ها مواجه است تا بتواند به طور کامل الزامات مدرن تولید مسئولانه از نظر پایداری محیط زیست را برآورده کند.

• کمبود آب

ازبکستان در رتبه‌بندی موسسه منابع جهانی، از بین ۱۶۴ کشور جهان، در جایگاه ۲۵ام در بین کشورهای با بیشترین کمبود آب قرار دارد. کشاورزی بیش از ۹۰٪ از آب مصرفی کل کشور را به خود اختصاص می‌دهد. بر اساس گزارش UNDP در ازبکستان، از ۳.۷ میلیون هکتار زمین آبیاری شده که توسط انجمن مصرف‌کنندگان آب ازبکستان (AWC) خدمات‌دهی می‌شود، ۱.۲۸ میلیون هکتار در سال ۲۰۱۶ برای کشت پنبه استفاده می‌شده است. سیستم آبیاری قدیمی ازبکستان با استفاده از تونل‌ها باعث هدررفت ۳۰-۶۰٪ از آب می‌شود. اگر این مشکل حل نشود، تولید پنبه در آینده با تهدید مواجه خواهد شد.

• مقررات محیط‌زیستی و آینده

با وجود تلاش‌های دولت و به دلیل قیمت پایین انرژی و گاز، شرکت‌ها برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تشویق نمی‌شوند و بیشتر تولیدکنندگان از مفاهیم و روش‌های اندازه‌گیری اثرات زیست‌محیطی خود بی‌اطلاع هستند. با این حال، از آنجا که ازبکستان از مزیت قابل توجهی در برخورداری از نور خورشید برخوردار است، در سال ۲۰۲۳، ۱۵۰ شرکت پنل‌های خورشیدی با ظرفیت ۱۰,۰۰۰ مگاوات نصب کردند.

علاوه بر این، مقررات محلی که به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا پساب خود را به تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهری ارسال کنند، سکه‌ای دو رو دارد؛ از یک طرف این مقررات شرکت‌ها را مجبور به شروع فرآیند تصفیه پساب خود کرده است، اما جریمه‌ها آن قدر که باید نبوده و نمی‌توانند به طور کافی مانع رعایت پارامترهای پساب توسط شرکت‌ها شوند. این موضوع می‌تواند باعث شود که شرکت‌ها ترجیح دهند جریمه پرداخت کنند به جای اینکه فرآیند پیش تصفیه آب را انجام دهند. در درازمدت، ارایه یک راه‌حل از سوی دولت انگیزه‌ای برای شرکت‌ها برای بازیافت پساب ایجاد نخواهد کرد، در حالی که این فرآیند می‌تواند به‌طور قابل توجهی از تلاش‌های دولت برای حفظ آب حمایت کند. یکی از عوامل اصلی مسئله پساب، نبود آگاهی تولیدکنندگان از تأثیرات مدیریت ضعیف پساب و همچنین عدم آگاهی از تکنولوژی‌ها و راه‌حل‌های موجود برای مدیریت پساب‌ها است. تحقیقی که توسط Gherzi در سال ۲۰۲۳ با نمونه

کوچکی از شرکت‌ها انجام شد نشان داد که هیچ‌کدام از آن‌ها استانداردهای بین‌المللی در زمینه تصفیه آب را رعایت نمی‌کنند. حرکت به سوی "انتشار صفر پساب" می‌تواند تأثیر مثبتی بر محیط‌زیست داشته باشد و به‌علاوه مصرف آب صنعت را کاهش دهد.

با وجود تلاش‌های دولت و مزیت قابل پیگیری بودن تولیدات ازبکستان، هنوز مسائل متعددی وجود دارند که باید حل شوند تا ازبکستان به‌عنوان یک پیشرو در زمینه پایداری در صنعت شناخته شود.

۳-۵. دسترسی مالی

دولت دو نوع ابزار مالی را برای استفاده شرکت‌ها در نظر گرفته است که نیازهای کوتاه‌مدت و بلندمدت آن‌ها را پوشش دهد. این تسهیلات مالی نرخ‌های بهره کمتری دارند (حدود ۱۱٪ برای سوم ازبکستان در مقایسه با نرخ ۱۷٪ در بازار و ۴٪ برای دلار آمریکا)، با این حال، سرمایه‌گذاران و صادرکنندگان هنوز در تأمین منابع مالی برای سرمایه در گردش و سرمایه‌گذاری با مشکلاتی مواجه هستند.

اخیراً، دولت مدت زمان وام‌های سرمایه در گردش را از ۶ ماه افزایش داده است تا بتواند کل چرخه تولید پنبه را پوشش دهد و اکنون این مدت زمان به دو سال رسیده است. با توجه به شرایط معمول پرداخت‌های معوق و طولانی از اکثر واردکنندگان اروپایی، تأمین مالی کوتاه‌مدت برای سرمایه در گردش با نرخ‌های رقابتی همچنان یک نیاز کلیدی برای گسترش صادرات محصولات نساجی و پوشاک به اروپا و سایر بازارهای غربی خواهد بود. به‌طور مشابه، دولت مبلغ ۱۵۰ میلیون دلار اضافی را برای تأمین مالی صادرات و ۱۱۲ میلیون دلار برای ارائه وام‌های کم‌بهره به صنعت در نظر گرفته است. تأثیر این اقدامات هنوز باید ارزیابی شود.

۳-۶. نقل و انتقال و لجستیک

احتمالاً یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ازبکستان است. این کشور با دو مانع اصلی در زمینه حمل و نقل و لجستیک مواجه است:

۳-۶-۱. ازبکستان از دو جهت محصور در خشکی است

ازبکستان پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ به کشور محصور در خشکی تبدیل شد. دسترسی این کشور به تجارت جهانی باید از طریق حداقل دو کشور دیگر انجام شود، که هر یک با هزینه‌ها و چالش‌های خاص خود همراه است. برای دسترسی به دریا، کالاهای ازبکستان باید از حداقل دو کشور عبور کنند و گزینه‌های حمل و نقل جاده‌ای/ریلی نیز به همان اندازه پیچیده است. تا مدت اخیر، بیشتر تجارت ازبکستان از شمال اوراسیا و از طریق روسیه، اوکراین و بلاروس انجام می‌شد. بیش از ۸۰ درصد از تجارت ازبکستان از طریق قزاقستان، قرقیزستان و روسیه عبور می‌کند و این سه کشور مجموعاً ۵۰ درصد از کل صادرات کالاهای تکمیل‌شده ازبکستان را تشکیل می‌دهند. مسیرهای دیگر شامل عبور از ایران یا افغانستان است که دوباره مناطقی با ریسک بالا محسوب می‌شوند. این محدودیت‌ها هزینه و زمان حمل و نقل را افزایش می‌دهند. خطرات و چالش‌ها با توجه به جنگ جاری در اوکراین که نه تنها مسیر شمالی بلکه هرگونه گزینه عبور از طریق دریای سیاه را نیز تحت تأثیر قرار داده است، پیچیده‌تر شده‌اند. کشور ازبکستان عزم

خود را برای حل این مسائل جزم کرده است و به طور همزمان در حال کار بر روی چندین راه حل است. با این حال، در حال حاضر، حمل و نقل همچنان یک چالش است.

۲-۶-۳. زیرساخت‌های داخلی هنوز ضعیف است

ازبکستان در سال ۲۰۲۲ در شاخص عملکرد لجستیک بین‌المللی بانک جهانی در رتبه ۸۸ (از ۱۶۰ کشور) قرار گرفت که از رتبه ۹۹ در سال ۲۰۱۸ بالاتر آمده است، پیشرفت چشمگیری است. با این حال، کشور هنوز در جایگاه ضعیفی قرار دارد و نمره آن ۲.۶ از ۵ است. هزینه‌های تجارت به حدی بالا است که گاهی اوقات کشاورزان و شرکت‌های کوچک و متوسط تا ۲۰٪ هزینه تولید را برای تحویل کالاهای خود پرداخت می‌کنند. این امر به دلیل زیرساخت‌های ضعیف داخلی شامل جاده‌ها، راه‌آهن و فرودگاه‌ها و همچنین صنعت حمل‌ونقل داخلی غیراقتصادی است (۸۲٪ تجارت بین‌المللی توسط اپراتورهای خارجی انجام می‌شود). چندین ابتکار برای توسعه بخش حمل‌ونقل داخلی و زیرساخت‌ها در دست اجرا است که در ادامه این گزارش مورد بحث قرار خواهد گرفت.

۴ مسیر رو به جلو

ازبکستان در سال‌های اخیر گام‌های بلندی در زمینه آمادگی تجاری به طور کلی و در خصوص ایجاد یک محیط تسهیل‌کننده برای صنعت نساجی و پوشاک برداشته است. اصلاحات انجام شده باعث رشد قابل توجهی هم از نظر سرمایه‌گذاری و هم از نظر تجارت بین‌المللی شده است. علاوه بر این، لغو تعهد پنبه، که مانعی عمده برای ادغام کشور در صنعت جهانی بود، فرصت‌های جدیدی را آزاد کرده است.

این کشور در مسیر رشد قرار دارد و امیدوار است که صادرات آن از بخش نساجی و پوشاک به ۹-۱۰ میلیارد دلار در میان مدت برسد. هدفی بلندپروازانه اما قابل دستیابی با توجه به چگونگی توسعه سرمایه‌گذاری‌ها، تولید و صادرات در سال‌های اخیر.

با این حال، بخش نساجی و پوشاک ازبکستان عمدتاً بر پایه تولید پنبه موجود رشد کرده است و محصولات پایه‌ای را به تعداد محدودی از کشورهایی با روابط اقتصادی و فرهنگی طبیعی صادر می‌کند. برای تبدیل شدن به یک بازیگر جهانی در این صنعت، مرحله بعدی رشد نیاز به بررسی بازارهای جدید با محصولات و خدمات متفاوت دارد.

دستیابی به اهداف میان‌مدت و بلندمدت برای ازبکستان امر جدیدی نیست. در سال ۲۰۱۷، صنعت چندین هدف برای خود در یک استراتژی پنج‌ساله تعیین کرد. اهداف اصلی این استراتژی اول شامل پردازش پنبه در داخل کشور به جای صادرات آن به صورت خام بود که این هدف در سال ۲۰۲۱ به طور کامل محقق شد و نزدیک به ۱۰۰٪ پنبه در ازبکستان پردازش شد. اهداف دیگر شامل ایجاد شغل در مناطق روستایی و افزایش درآمد از صادرات بود که هر دو هدف نیز محقق شدند.

حال، در برنامه‌های خود برای سال‌های آینده، اتحادیه تولیدکنندگان نساجی و پوشاک ازبکستان استراتژی دیگری برای سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۶ تهیه کرده است که اولویت‌های جدیدی از جمله رسیدن به صادرات ۷.۶ میلیارد دلار از TAS تا سال ۲۰۲۵، تنوع محصولات با تولید الیاف مصنوعی، نفوذ به بازارهای جدید از جمله اتحادیه اروپا، تمرکز

بر شفافیت و ردیابی و همچنین گسترش همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی را در بر می‌گیرد که این تلاش با کسب وضعیت GSP+ از اتحادیه اروپا توجیه شده است.

چالش‌هایی که ازبکستان باید در سال‌های آینده بر آن‌ها غلبه کند، قبلاً در این گزارش ذکر شده و باید توسط دولت حل شوند تا بتوانند اهداف خود را محقق کنند. بیشتر این موانع توسط دولت و صنعت پذیرفته شده است و در بسیاری از موارد، ابتکارات موجود یا قریب‌الوقوع برای حل آن‌ها در نظر گرفته شده است.

۴-۱. سناریوهای پیشرفت

در یک سناریو فرضی که در آن ازبکستان قادر باشد ۱۰۰٪ تولید پنبه خود را به محصولات نهایی تبدیل کرده و تمام خروجی را صادر کند، به طور نظری می‌تواند صادراتی حداکثر به مبلغ ۶-۷ میلیارد دلار داشته باشد. علاوه بر این، اگر - به طور فرضی - این کشور همچنان بر بازارهای موجود تمرکز کند، ازبکستان نیز قادر نخواهد بود که بیشتر از این ارقام را عبور کند (واردات در این بازارها نمی‌تواند حجم‌های بالاتر را جذب کند). بنابراین، برای رسیدن به هدف صادراتی ۹-۱۰ میلیارد دلار، کشور نیاز به انجام دو اقدام کلیدی دارد: ۱. نفوذ به بازارهای جدید. ۲. واردات و افزایش تولید مواد خام

۴-۱-۱. نفوذ به بازارهای جدید

یکی از بازارهای جذاب برای ازبکستان بازار اروپاست.

به دلیل ترکیب مزایای فوق، همراه با روند رو به افزایش تقاضا برای زمان‌های تحویل کوتاه‌تر و حرکت کلی خریداران به سمت تأمین‌کنندگان نزدیک‌تر به بازارها، ازبکستان این فرصت را دارد که به یک تأمین‌کننده با زمان تحویل کوتاه به برندها، خرده‌فروشان و واردکنندگان اروپایی تبدیل شود.

برای خدمت‌رسانی به این بازار، ازبکستان نیاز دارد تا پیشنهادات خود را هم از نظر محصول و هم از نظر خدمات توسعه دهد تا نیازهای خریداران اروپایی را برآورده کند. برخی از مهم‌ترین حوزه‌هایی که کشور باید بر روی آن‌ها تمرکز کند در بخش ۳.۳ پایین‌تر آورده شده است.

صنعت و دولت از نیاز به تنوع در بازارهای خود آگاه هستند و هدف‌گذاری کرده‌اند تا صادرات پوشاک و منسوجات خانگی به اتحادیه اروپا تا سال ۲۰۲۶ به ۱ میلیارد دلار برسد. در استراتژی کنونی خود، UTGA دو نقشه‌راه مربوط به این برنامه‌ها را آماده کرده است. نقشه‌راه اول به تلاش‌های بازاریابی منظم و روش‌مند برای رسیدن به برندها، خرده‌فروشان و واردکنندگان اتحادیه اروپا مربوط می‌شود و دومی به تمرکز بر ارتقای تولیدکنندگان محلی به استانداردهای بین‌المللی از طریق کمک به شرکت‌ها برای دریافت گواهینامه‌های بین‌المللی در زمینه رعایت اصول اجتماعی و محیط‌زیستی اختصاص دارد.

۴-۱-۲. واردات و افزایش تولید مواد خام

برای رسیدن به هدف صادراتی ۹-۱۰ میلیارد دلار از محصولات TAS، ازبکستان نیاز دارد تا حجم بیشتری از مواد اولیه (الیاف، نخ و پارچه‌ها) را نسبت به تولید و واردات کنونی خود فراهم کند. علاوه بر این، با توجه به اینکه الیاف

مصنوعی بیش از ۷۰٪ از مصرف جهانی الیاف را تشکیل می‌دهند، کشور باید قادر باشد الیاف مصنوعی را به پیشنهادات محصولات خود اضافه کند. این کار نیازمند گسترش ظرفیت تولید و فرآوری الیاف، تسهیل واردات این مواد اولیه خواهد بود UTGA، و دولت به خوبی از این نیاز آگاه هستند و در برنامه‌های خود برای سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۶ هدف روشنی را تعیین کرده‌اند تا حداقل ۱.۶ میلیون تن مصرف الیاف در سال داشته باشند که حداقل ۳۰٪ آن از MMF باشد. علاوه بر این، برای تأمین تولید محلی الیاف مصنوعی، دولت تخفیف ۱۰ درصدی برای سرمایه‌گذاری در بافندگی و فرآوری MMF با سقف ۰.۵ میلیون دلار در نظر گرفته است. تولید الیاف نیز در فهرست اولویت‌ها قرار دارد و دولت آماده است تا در تأسیس واحدهای تولید MMF با تأمین سرمایه‌گذاری‌های CAPEX و تأمین مالی مشارکت کند. علاوه بر این، صنعت در حال گفتگوهای سطح بالا با بخش نفت و گاز و همچنین تولیدکنندگان بین‌المللی اسپاندکس است تا واحدهای خود را در ازبکستان تأسیس کرده و هم بازار داخلی و هم منطقه را پوشش دهند. دولت و صنعت اطمینان دارند که در طی ۵ سال آینده، ازبکستان تولید خود را از MMF برای اضافه کردن به امکانات موجود با استفاده از بطری‌های PET بازیافتی خواهد داشت.

۲-۴. موقعیت یابی

برای اینکه ازبکستان بتواند به بازار اتحادیه اروپا (و احتمالاً ایالات متحده) وارد شود، نیاز دارد که صنعت خود را به عنوان یک شریک قابل اعتماد با ویژگی‌های زیر معرفی کند:

• زمان تحویل کوتاه

انعطاف‌پذیری و تولید چابک برای توانایی تولید سفارشات از نمونه‌سازی تا تولید در مدت زمان کوتاه (گاهی تنها ۴ هفته). علاوه بر این، تمرکز بر بهبود لجستیک شامل واردات مواد اولیه و لوازم جانبی و همچنین حمل و نقل و تحویل به اروپا.

• تولید مسئولانه، شفافیت و ردیابی

آموزش و گواهی‌نامه‌ها برای برآورده کردن استانداردهای بین‌المللی برای تأمین مسئولانه شامل شیوه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و تجاری.

• تنوع محصول

گسترش پیشنهادات محصول موجود از محصولات پایه‌ای پنبه‌ای به پوشاک مد و منسوجات خانگی با ارزش افزوده بالاتر. تولید الیاف مصنوعی و محصولات پیچیده‌تر برای نفوذ به بخش‌هایی با ارزش بالاتر.

• خدمات

توسعه پیشنهادات صنعت برای شامل خدماتی مانند طراحی، توسعه محصول، تأمین مواد اولیه و پشتیبانی لجستیک. علاوه بر این، ازبکستان باید اطمینان حاصل کند که دارای نیروی مدیریتی میانه است که بتواند الزامات پیچیده خریداران اروپایی را مدیریت کرده و ارتباطات را برقرار کند و به‌طور فعال برای توسعه محصولات جدید کار کند.

۴-۳. کارهایی که باید انجام شود

برای رسیدن به اهداف فوق، صنعت باید بر چندین موضوع کلیدی تمرکز کند. برنامه‌ها و ابتکاراتی برای رسیدگی به برخی از این مسائل در حال اجرا هستند و دیگر موارد هنوز باید اجرایی شوند. اولویت‌های کلیدی شامل لیست زیر هستند که در بخش بعدی به تفصیل شرح داده شده‌اند.

۴-۳-۱. باز شدن به سمت جهان (واردات مواد اولیه و غیره)

همانطور که پیش‌تر در این گزارش اشاره شد، صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان به شدت بر روی پنبه متمرکز است و صادرات آن در یک تعداد محدود از کشورها متمرکز است. برای رشد صادرات خود، این صنعت نیاز دارد تا محصولات خود را تنوع بخشد. این بخش باید روندهای کنونی حاکم بر رشد در صنعت جهانی (مانند رشد فیبرهای مصنوعی، اندازه‌های کوچک‌تر سفارش با تنوع بیشتر و زمان‌های تحویل کوتاه‌تر) را در نظر بگیرد و همچنین به بازارهای بزرگ‌تری مانند اتحادیه اروپا و ایالات متحده برای تنوع ریسک‌ها و افزایش حجم‌ها بپردازد؛ این کشور به خوبی در موقعیت انجام هر دو قرار دارد. علاوه بر این، اجرای موفقیت‌آمیز اصلاحات در ازبکستان داستان قابل توجهی است که باید به جهان گفته شود و فرصت‌های به وجود آمده به واسطه این اصلاحات باید برای سرمایه‌گذاران، تجار و خریداران جهانی شناخته شود. دولت از حمایت از شرکت‌ها و سازمان‌های تجاری برای رسیدن به مخاطبان گسترده‌تر حمایت می‌کند و مشوق‌هایی را برای ترغیب شرکت‌ها به کاوش در بازارهای جدید فراهم کرده است. حمایت از هزینه‌های شرکت در نمایشگاه‌های تجاری، هزینه‌های افتتاح دفاتر نمایندگی و راه‌اندازی کمپین‌های بازاریابی در بازارهای خارجی تنها برخی از مشوق‌های موجود برای تولیدکنندگان ازبکستان برای کاوش در بازارهای صادراتی سنتی و جدید است.

۴-۳-۲. تنوع محصولات (شامل تقویت صنایع مکمل)

پنبه به آرامی در حال از دست دادن سهم بازار خود به فیبرهای مصنوعی (MMF) است. امروز، پنبه بین ۲۰ تا ۲۵ درصد از مصرف جهانی فیبرها را تشکیل می‌دهد، در حالی که فیبرهای مصنوعی بیش از ۷۰ درصد از مصرف جهانی را به خود اختصاص داده‌اند. در حالی که ازبکستان در تولید محصولات پنبه‌ای به دلیل تولید داخلی این فیبر مزیت واضحی دارد، تمرکز بر روی محصولات پنبه‌ای محدودیت‌هایی در جذب خریداران گسترده‌تر ایجاد کرده و کشور را به عنوان تأمین‌کننده محصولات با کیفیت پایه و ارزش افزوده پایین معرفی می‌کند. این کشور نیاز دارد که تمرکز خود را به فیبرهای با ارزش افزوده بیشتر مانند پنبه پایدار - که در آن مزیت واضحی دارد - و همچنین فیبرهای مصنوعی گسترش دهد. تلاش‌های دولت و صنعت برای جذب سرمایه‌گذاری در فیبرهای مصنوعی به کشور، حمایتی مهم برای تنوع بخشیدن به محصولات غیر پنبه‌ای خواهد بود. علاوه بر این، با برنامه‌های آموزشی و تربیتی موجود، منابع انسانی مورد نیاز برای تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر طبق برنامه‌های دولت باید در دسترس باشد.

۴-۳-۳. تسلط بر بازارهای جدید

همان‌طور که قبلاً ذکر شد، صادرات کالاهای تکمیل شده از ازبکستان در سال ۲۰۲۳ بیش از ۱.۵ میلیارد دلار بوده که بیش از ۹۰ درصد آن به کشورهای همسایه CIS ارسال شده است. برای تنوع بخشیدن، صنعت باید به بازارهای جدیدی برای صادرات خود نگاه کند. اروپا یک بازار نزدیک طبیعی است که در صورت توانایی ازبکستان در تأمین

ترکیب محصول، کیفیت و زمان‌های تحویل، شریک تأمین سریع ایده‌آلی خواهد بود. در آینده، دولت به حمایت از توسعه بازارهای جدید ادامه خواهد داد. بسته‌ای از مشوق‌ها عمدتاً به سمت اروپا هدف‌گذاری شده است که می‌توان به راحتی از حمایت در دریافت گواهینامه‌های زیست‌محیطی و کیفیتی که خریداران در اروپا نیاز دارند و همچنین حمایت از حمل‌ونقل تا ۳۰۰۰ کیلومتر که مقاصد اروپایی را پوشش می‌دهد، نتیجه گرفت. علاوه بر این، وضعیت GSP+ که به تازگی به ازبکستان اعطا شده، دسترسی ترجیحی قابل توجهی به بازار اروپا فراهم می‌آورد که صنعت محلی باید از آن بهره‌برداری کند. این عوامل که در کنار هم قرار گرفته‌اند، شروع به دادن نتایج کرده‌اند؛ برای مثال، در طول نمایشگاه UzTextileExpo در بهار ۲۰۲۴، یکی از بزرگ‌ترین خرده‌فروشان اروپایی با مأموریتی قابل توجه به ازبکستان سفر کرد تا انطباق اجتماعی و زیست‌محیطی را ارزیابی کرده و فرصت‌های تأمین کالا را در کشور کاوش کند. سایر خریداران و برندها نیز ازبکستان را به عنوان تأمین‌کننده احتمالی کالا برای اتحادیه اروپا هدف قرار داده‌اند. علاوه بر این، صنعت به همراه UTGA به ایالات متحده سفر کرده و در یک رویداد AAFA درباره پایداری شرکت کردند تا نخستین تلاش خود را برای کاوش بازار آمریکای شمالی انجام دهند. صنعت باید به استراتژی خود در ارتباط با بازیگران بین‌المللی ادامه دهد، زیرا این کمک می‌کند هم واردکنندگان را از آنچه ازبکستان می‌تواند ارائه دهد، آموزش دهد و هم تولیدکنندگان محلی را با پویایی‌های صنعت جهانی آشنا کند.

۴-۳-۴. ارتباطات

برای سال‌ها صنعت محلی از تعهد به پنبه رنج می‌برد که مانع از تأمین کالا برای خریداران اروپایی و آمریکایی از ازبکستان شده بود. این موضوع نه تنها منجر به بازار کوچکتری شد بلکه تأثیراتی بر آنچه که جامعه بین‌المللی نساجی و پوشاک درباره صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان می‌داند، داشته است. این کمبود دانش به همراه شهرت منفی باید مورد توجه قرار گیرد و اصلاحات عمده‌ای که اجرا شده‌اند باید به جامعه بین‌المللی به عنوان اولین گام برای جذب سرمایه‌گذاری‌ها و خریداران جدید منتقل شود. پس از لغو تعهد پنبه، این کشور اکنون قادر است دوباره در رویدادهای بین‌المللی شرکت کند که درهای بازاریابی فعال ازبکستان به عنوان مقصد تأمین محصولات نساجی و پوشاک را باز خواهد کرد. با بسته موجود مشوق‌ها که از شرکت‌ها در شرکت در رویدادها، عضویت در سازمان‌های بین‌المللی و مشارکت در کمپین‌های بازاریابی به همراه هزینه‌های مشترک حمایت می‌کند و همچنین باز کردن دفاتر بین‌المللی، صنعت این فرصت را دارد که در بازارهای جدید با کمترین هزینه حضور پیدا کند. ازبکستان باید ابتدا روی حضور و مشارکت در رویدادهای بین‌المللی مانند موارد زیر کار کند: نمایشگاه‌های تجاری، کنفرانس‌ها، گردهمایی صنعتی، مأموریت‌های مطالعه و تجارت

شرکت در این رویدادها باید هم به عنوان یک صنعت و هم به عنوان شرکت‌های فردی باشد. و در مرحله بعد، ازبکستان باید هدف‌گذاری کند تا رویدادهای خود را (مانند روزهای نساجی) با حضور خریداران بین‌المللی سازماندهی کند.

علاوه بر این، صنعت باید یک کمپین بازرگانی برند راه‌اندازی کرده و ابزارهای ارتباطی خود را ایجاد کند که این امر نیازمند تخصیص منابع اختصاصی و توسعه شبکه‌ای از حرفه‌ای‌هاست که بتوانند در توسعه و پیاده‌سازی یک کمپین بازاریابی جهانی و جایگاه‌یابی بلندمدت کشور کمک کنند و از ابزارهای مختلفی مانند موارد زیر استفاده کنند:

- کانال یوتیوب

- نشریات تخصصی با اطلاعات مرتبط برای تصمیم‌گیرندگان کلیدی در بازارهای هدف
- پروفایل کشوری که به‌طور منظم به‌روزرسانی شود
- کمپین‌های رسانه‌های اجتماعی که هم حرفه‌ای‌های صنعت و هم مصرف‌کنندگان فردی را هدف قرار دهند
- ارائه آمار تجارت و سرمایه‌گذاری و همچنین اخبار صنعت
- منابع آنلاین برای خریداران مانند پایگاه داده‌ای از تولیدکنندگان

اقدامات فوق نیازمند تخصیص منابع اختصاصی و توسعه شبکه‌ای از حرفه‌ای‌هاست که بتوانند در توسعه و پیاده‌سازی یک کمپین بازاریابی جهانی و ارتباطات و جایگاه‌یابی بلندمدت کشور کمک کنند. صنعت و دولت در حال حاضر در حال برنامه‌ریزی و تلاش از طریق ماموریت‌های دیپلماتیک ازبکستان برای ارتباط با خریداران، خرده‌فروشان و واردکنندگان در بازارهای مختلف هستند. علاوه بر این، UTGA در همکاری با تعدادی از سازمان‌ها مانند ILO و BCI برای انتقال داستان موفقیت ازبکستان در حذف کار اجباری سیستماتیک و تلاش‌های آن‌ها در رعایت مسائل اجتماعی و زیست‌محیطی کار می‌کند.

۴-۳-۵. بهبود مهارت‌ها

برای دستیابی به اهداف خود، گسترش بازار و رشد صادرات، ازبکستان نیاز دارد که ترکیب محصول خود را تغییر داده و به مشتریان در مناطق جدیدی بپردازد. این امر نیازمند نیروی کار ماهر، تکنیک‌های مدیریت مدرن و پیشنهادات محصولات و خدمات پیچیده‌تر است. در حال حاضر، ۳ نهاد کلیدی آموزش‌های دانشگاهی برای مهندسان نساجی و تعدادی برنامه آموزشی فنی برای اپراتورهای ماشین و سرپرستان خطوط ارائه می‌دهند، اما خروجی از نظر تعداد فارغ‌التحصیلان و سطح مهارت‌های مورد نیاز هنوز با نیازهای فعلی بازار هم‌خوانی ندارد. یک برنامه آموزش فنی جامع که پس از تحلیل عمیق نیازهای صنعت طراحی شود، گامی ضروری برای توسعه پیشنهادات محصول کشور به‌منظور رعایت استانداردهای اروپایی و تنوع و کیفیت محصولات است. برای تسریع در این فرآیند، کشور باید به طرح ویژه‌ای برای جذب استعدادهای خارجی فکر کند تا فاصله را پر کند تا زمانی که نیروی کار محلی و مدیریت میانه آموزش دیده و بتوانند نیازهای صنعت را برآورده کنند، به‌ویژه در مواردی که صادرات به بازارهای اروپایی مطرح است. دولت و صنعت هر دو به چالش‌ها در پیدا کردن و آموزش نیروی کار ماهر و مدیریت میانه برای صنعت پی برده‌اند. چندین تلاش از طریق سازمان‌های بین‌المللی در حال اجرا است مانند برنامه TVET توسط GIZ که به مراکز آموزش فنی در بخش نساجی در سراسر کشور کمک می‌کند (برای اطلاعات بیشتر، به فصل ۲.۳ بالا مراجعه کنید). علاوه بر این، یک اداره جدید برای موسسات نساجی با هدف توسعه آموزش فنی برای مدیریت میانه، مهندسان صنعتی و تکنسین‌ها در نظر گرفته شده است. در نهایت، ازبکستان همچنین به برنامه بهبود مهارت‌های جهانی پیوسته و با هند و آلمان در سیستم‌های آموزش فنی همکاری می‌کند. صنعت همچنین به دنبال ابزارهایی برای جذب استعدادهای جوان به صنعت است و تلاش می‌کند TAS را به‌عنوان کارفرمای جذابی با مزایای قابل توجه و فرصت‌های شغلی وعده‌دهنده معرفی کند.

۴-۳-۶. تمرکز بر تولید مسئولانه

هیچ شکی نیست که اصلاحات انجام شده در سال‌های اخیر نتایج قابل توجهی به همراه داشته و به‌طور مثبت بر محیط کسب‌وکار، جو سرمایه‌گذاری تأثیر گذاشته و ازبکستان را به اقتصاد جهانی وارد کرده است. علاوه بر این، برای نفوذ در بازارهای جهانی، ازبکستان باید نه تنها استانداردهای بین‌المللی را رعایت کند بلکه باید از آن‌ها فراتر رود تا بتواند شهرت قدیمی خود را محو کند. این کشور باید به‌طور واقعی در زمینه پایداری و تولید مسئولانه پیشگام باشد تا بتواند فضایی در عرصه بین‌المللی کسب کند. با این حال، هنوز چالش‌هایی در زمینه پایداری اجتماعی و زیست‌محیطی وجود دارد که نیازمند تلاش‌های بیشتر از سوی دولت و صنعت است تا بتوانند پتانسیل کشور را به‌طور کامل بهره‌برداری کنند. سیاست ESG و ابتکارات به‌عنوان شعار صنعت تولیدکنندگان ازبک در صنعت نساجی به‌طور فعال به‌سوی استانداردهای کیفیت و کنترل بین‌المللی و همچنین استانداردهای پایداری حرکت می‌کنند. هدف سیاست دولتی ازبکستان این است که رقابت‌پذیری محصولات نساجی داخلی را هم در بازار داخلی و هم در بازارهای خارجی از طریق حمایت از صنعت برای دریافت چنین استانداردهایی تضمین کند. چندین ابتکار، گواهینامه و استاندارد بین‌المللی وجود دارد که به‌طور جهانی شناخته شده و دسترسی صنعت به خریداران در اروپا و ایالات متحده را تسهیل می‌کند و همچنین به بخش کمک می‌کند تا تعهد خود را به پایداری به جهان منتقل کند. بنابراین، تولیدکنندگان ازبک باید برای چنین تقاضاهایی از سوی مشتریان بین‌المللی خود آماده باشند. دولت در حال حاضر از تولیدکنندگان محلی برای دریافت این گواهینامه‌ها حمایت می‌کند و امروزه بیش از ۱۵۰ شرکت نساجی گواهینامه‌های ISO ۱۴۰۰۱، Sedex، BSCI، Oeko-tex Standard ۱۰۰، BCI و BSCI و غیره را دارند و دولت متعهد به حمایت از این فرآیند است.

۴-۳-۷. بهبود سهولت انجام کسب‌وکار

در سال ۲۰۲۰، ازبکستان امتیاز ۶۹.۹ را در گزارش سهولت انجام کسب‌وکار بانک جهانی به دست آورد. این کشور در چندین دسته‌بندی رتبه ضعیفی کسب کرده بود: ۱. مجوزهای ساخت و ساز، ۲. تجارت فرای مرزها، ۳. حل بحران ورشکستگی

در موارد زیر رتبه‌بندی کمی بهتر بود اما هنوز نیاز به بهبود دارد: ۱. ثبت اموال، ۲. دریافت وام ۳. پرداخت مالیات دستیابی به اهداف بلندپروازانه تولید و صادرات برای ازبکستان به‌شدت به توانایی کشور در رفع برخی از مشکلات ساختاری خود بستگی دارد. یک مطالعه جامع از موانع عمده نظارتی نیاز خواهد بود با توصیه‌های واضح در مورد قوانین و فرآیندهایی که باید اصلاح شوند تا جو کسب‌وکار برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی بهبود یابد.

دولت همچنین در حال کار بر روی بهبود برخی جنبه‌ها از جمله هزینه‌های تأمین مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت است. به‌عنوان مثال، شرکت‌هایی که به استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) تغییر خواهند کرد، واجد شرایط دریافت تأمین مالی بین‌المللی خواهند بود که ممکن است تا ۵۰٪ ارزان‌تر از تأمین مالی داخلی باشد. علاوه بر این، مذاکرات با مؤسسات مالی بین‌المللی مانند IFC در حال انجام است و برخی از طرح‌های تأمین مالی کوتاه‌مدت باید در سال آینده در دسترس باشند. دولت همچنین به بانک‌ها اجازه داده است از اعتبارات اسنادی (LC) به‌عنوان وثیقه استفاده کنند، که این امکان را به شرکت‌ها می‌دهد تا تأمین مالی کوتاه‌مدت را در برابر سفارش‌های موجود جستجو

کنند. اگرچه هنوز نیاز به تلاش‌های بیشتری برای بهبود سهولت کلی انجام کسب‌وکار وجود دارد، کشور به‌طور روش‌شناسی چالش‌ها را شناسایی کرده و به دنبال یافتن راه‌حل‌ها است.

۴-۳-۸. حمل و نقل و لجستیک

همان‌طور که پیش‌تر توضیح داده شد، کشور با چالش‌های مختلفی در زمینه حمل و نقل و لجستیک روبرو است، به‌ویژه این‌که کشوری محصور در خشکی است و زیرساخت‌های داخلی آن نیاز به توسعه دارد. ازبکستان در واقع شروع به پرداختن به این مشکلات کرده است؛ نخست با تأسیس وزارت حمل و نقل در سال ۲۰۱۹ که مسئول توسعه و اجرای سیاست‌های یکپارچه دولتی در زمینه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی، آبی، مترو و تسهیلات جاده‌ای است. همکاری منطقه‌ای و پروژه‌های مشترک یکی از اقدامات کلیدی که ازبکستان باید انجام دهد، رسیدن به توافقاتی با کشورهای همسایه برای تأمین مسیرهای حمل و نقل خود خواهد بود؛ چه از طریق شمال با قزاقستان و روسیه، غرب از طریق دریای سیاه، جنوب از طریق ایران یا شرق از طریق افغانستان و پاکستان. این چالش‌ها توسط بسیاری از کشورهای آسیای مرکزی مشترک است و همکاری‌ها برای همه مفید خواهد بود. از هم‌اکنون، ازبکستان برخی توافقات با کشورهای همسایه در زمینه اجرای پروژه‌های زیرساختی جدید مانند جاده‌ها، حمل و نقل هوایی و ارتباطات ریلی با افغانستان، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان و ترکمنستان که در حال توسعه هستند، انجام داده است.

علاوه بر این، ازبکستان و تاجیکستان ترافیک هوایی را از سر گرفتند و خط ریلی گلابا-آموزانگ-خوشادی را بازسازی کردند. عملیات هشت ایستگاه اتومبیل و یک ایستگاه راه‌آهن دوباره راه‌اندازی شده است. راه‌اندازی بخش بازسازی شده خط راه‌آهن بین‌المللی ازبکستان-تاجیکستان-آموزانگ-خوشادی می‌تواند نقش مهمی در توسعه ترافیک ترانزیتی ایفا کند و همچنین فرصت‌های اضافی برای تاجیکستان به‌منظور دسترسی به ترکمنستان و افغانستان ایجاد کند. ازبکستان و ترکمنستان پل‌های ریلی و جاده‌ای ترکم آباد-فارا را ساخته‌اند که کریدورهای مهم مسیر حمل و نقل و ترانزیت ازبکستان-ترکمنستان-ایران-عمان هستند. این کریدور حمل و نقل به دلیل پیوستن قزاقستان و هند گسترش یافته است و به کشورهای منطقه دسترسی به اقیانوس هند را می‌دهد. این کریدور به‌منظور اتصال آسیای مرکزی به بنادر ایران در خلیج فارس و خلیج عمان طراحی شده است. علاوه بر این، ازبکستان و قزاقستان مسیرهای اتوبوسرانی و ارتباطات ریلی با سرعت بالا راه‌اندازی کرده‌اند. علاوه بر این، کشور برنامه‌ای را برای حمایت از صادرات با پوشش دادن درصد قابل توجهی از هزینه حمل و نقل اجرا کرده است. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها کشور یک استراتژی ملی برای حمل و نقل کالاها توسعه داده و در حال اجرای آن است. این استراتژی شامل توسعه کریدورهای جدید حمل و نقل و ترانزیت و همچنین شبکه‌ای از مراکز لجستیکی، گسترش ناوگان خودروها و هواپیماها، ایجاد شرایط برای حمل و نقل و بارگیری مؤثر کالاها در ازبکستان و کشورهای همسایه است. علاوه بر این، "استراتژی توسعه سیستم حمل و نقل جمهوری ازبکستان تا سال ۲۰۳۵" شرایطی را برای رشد حجم‌ها و کیفیت ترافیک مسافری و باری، بهبود سیستم مدیریت بخش حمل و نقل و همچنین معرفی رویکردهای کاملاً جدید در آموزش، بازآموزی و آموزش پیشرفته کارکنان در سیستم حمل و نقل پیش‌بینی کرده است.

۵ GIZ در ازبکستان

شرکت گیز (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit - GIZ) از سال ۱۹۹۲ در ازبکستان فعالیت می‌کند. این شرکت دفتر کشوری خود را در پایتخت، تاشکند، و عملیات‌های دیگری در نوکوس، کاراکالپاکستان و ترمذ در جنوب ازبکستان دارد. هدف گیز ترویج رشد اقتصادی گسترده است. برای دستیابی به این هدف، این شرکت از بخش خصوصی و گسترش بخش‌های کشاورزی بالا و پایین‌دستی، مانند کودها، ماشین‌آلات کشاورزی و تجارت غلات حمایت می‌کند. هدف اصلی ایجاد مشاغل جدید و فرصت‌های درآمدی، به‌ویژه در مناطقی با زیرساخت‌های ضعیف است. همچنین، ترویج گردشگری توجه بیشتری را به خود جلب کرده است. در همین حال، گیز از فرآیندهای اصلاحی با برنامه‌هایی در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای، ترویج حاکمیت قانون و آموزش‌های پیشرفته مدیریت حمایت می‌کند. در حال حاضر سه پروژه کلیدی گیز در زمینه‌های پنبه، نساجی و پوشاک در حال اجرا هستند:

۵-۱-۱. پایداری و ارزش افزوده در اقتصاد پنبه ازبکستان

این پروژه که در شش منطقه منتخب ازبکستان اجرا می‌شود، ابتکاراتی را برای توسعه مهارت‌های اساسی در زمینه‌های زیر انجام می‌دهد:

- تولید پنبه سازگار با محیط زیست: پروژه با ارائه جلسات آموزشی در زمینه تولید پنبه ارگانیک یا اصول پنبه بهتر، و همچنین آزمایش تکنولوژی‌های جدید صرفه‌جویی در آب، سهم پنبه تولید شده با روش‌های سازگار با محیط زیست را افزایش می‌دهد.
- فرآوری پنبه محلی: این پروژه با معرفی سیستم‌هایی برای گزارش‌دهی و حل مسائل توسط کارگران، بهبود شرایط کاری و مدیریت محیط زیست را ارتقا می‌دهد و همچنین آموزش‌هایی در زمینه مدیریت مواد شیمیایی و فاضلاب ارائه می‌دهد.
- ادغام تجارت جهانی پنبه و نساجی: پروژه پتانسیل صادرات ازبکستان را ترویج می‌دهد و با برگزاری کارگاه‌هایی در زمینه گواهینامه‌های مختلف و همچنین آموزش‌های مربوط به بازرگانان، به دستیابی به استانداردهای بین‌المللی کیفیت و محیط زیست کمک می‌کند.

۵-۱-۲. حمایت از فرآیند اصلاحات و مدرن‌سازی در سیستم آموزش فنی و

حرفه‌ای ازبکستان

این پروژه از اصلاحات جامع در سیستم آموزش فنی و حرفه‌ای (VET) در ازبکستان حمایت می‌کند. استراتژی این پروژه به دنبال اهداف زیر است:

- ایجاد همکاری مؤثر بین تمامی بازیگران مرتبط با آموزش فنی و حرفه‌ای از جمله دولت، بخش خصوصی و نظام آموزشی. این همکاری به بهبود درک نیازهای سیستم آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای کمک خواهد کرد.
- بهبود همکاری بین سیاستگذاران، بخش آموزش و کارفرمایان در تدوین یک چارچوب هنجاری جدید برای آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای

- ترویج همکاری بین مدارس و بنگاه‌ها در اجرای آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای مشترک و رویکردهای دوگانه اولیه.

۵-۱-۳. توسعه بخش خصوصی و مشاوره سیاست اقتصادی برای صنعتی‌سازی

سبز در ازبکستان

این پروژه از صنعتی‌سازی سبز حمایت می‌کند و با سیاستگذاران، شرکت‌های خصوصی، انجمن‌های تجاری و موسسات تحقیقاتی همکاری می‌کند. فعالیت‌های آن شامل موارد زیر است:

- ارائه مشاوره اقتصادی به سیاستگذاران و تقویت قابلیت‌های انسانی و عملیاتی بازیگران بخش دولتی مرتبط. این شامل برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌ها و تسهیل تبادل تجربه با سایر کشورها در زمینه موضوعات اقتصاد سبز است
- حمایت از بخش خصوصی در تطبیق فناوری‌های سبز برای تولید کارآمد منابع، مانند مدل‌های اقتصاد دایره‌ای و پارک‌های صنعتی سبز. ارائه تخصص در زمینه اندازه‌گیری و گواهی‌نامه CO₂.
- ارائه شبکه‌سازی، آموزش و فناوری به شرکت‌ها و موسسات تحقیقاتی-آموزشی شرکت‌کننده برای افزایش رقابت‌پذیری بین‌المللی آن‌ها.